

MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Királyi szavak: Épügy, amint a multban az egyház köré tömörült az egész nemzeti élet, ma is az egyháznak kell támogatnia mindazt, ami a haladást jelenti és ami a haza megerősödését és előrehaladását szolgálja. Az egyház nem maradhat önmagába zártan, hanem be kell hatolnia az életbe, ahol az erkölcsi fék és a hit irányítása nagy szerepét kell játszania.

Bucurestibe érkezett Pál jugoszláv régensherceg

Károly király, Mihály vajda és a kormány tagjai fogadták a pályaudvaron

Bucuresti. Saját tud. Pál jugoszláv régensherceg tegnap este hat órakor Bucurestibe érkezett Milan Antici udvari miniszter kíséretében. A mozosoia-állomáson II. Károly király és Mihály nagyvajda fogadták. A pályaudvari fogadtatáson jelen voltak még Miron Cristea patriárcha-miniszterelnök és a kormány több tagja, valamint a román királyi udvar előkelőségei, a jugoszláv követség tisztviselői Ducici követtel az ölkön és mások.

Nagy ünnepségek voltak Rómában a világháboru befejezése évfordulóján

Mussolini beszélt a volt frontharcosokhoz. — Arról szólt, hogy a huszadik évforduló egybeesik az igazi béke kezdetével

Rómából jelentik: A világháború befejezésének évfordulója alkalmából az olasz fővárosban nagy ünnepséget rendeztek. Az olasz birodalom minden részéből százezer frontharcos gyült össze Rómában s Mussolini gépkocsijában állva, a milicia parancsnoki ruhájában, fején rohamsisakkal vonult végig a front-harcosok sorfala előtt. A szemle másfélórát tartott. A Duce a lassan haladó gépkocsiból felismerte több volt harcostársát és ezeket külön és barátságosan üdvözölte. A Venezia-téren a haza oltára körül állottak fel a zászlótartók, míg az oltár lépcsőin helyezkedtek el a kormány tagjai, a katonai parancsnokok és állami méltóságok. A háború elesettjeiért istentiszteletet tartottak.

Victor Emanuel olasz király és császár 11 órakor érkezett meg a Venezia-térre és fogadta a csapatok tisztelgését és a tömeg ünneplő hódolatát. Az uralkodó és Mussolini koszorút helyezt az Ismeretlen Katona sírjára. A szertartások után a Duce gyalog ment a Venezia-palotába és az erkélyről tizenkét órakor a következő beszédet mondta:

— Frontharcos Bajtársak! Olaszország kilencvennyolc tartományából jöttetek Rómába, hogy itt a háromezeréves városban ünnepeljétek annak a győzelemnek évfordulóját, amelyet haderőnk szerzett meg 1918 októberében. Húsz esztendő és negyven hónapi hősi erőfeszítés volt szükséges annak a birodalomnak meg-

döntéséhez, amey Olaszország évszázados ellenfele volt és ekkor kitűzhetük lobogóinkat a haza szent és természetes határain. A hétszáz-ezer hős elesett halhatatlan szelleme itt van ebben a pillanatban köztünk. Áldozatuk nem volt hiábavaló. Frontharcos Bajtársak! Nem valami gyáva népek ellen harcoltatok, hanem hatalmasan felfegyverzett hadsereg és katonai, háborus hagyományokon megedzett népek ellen. Ellenfeleitek is ismétellen és ünnepélyesen bizonyosságot tettek az olasz vitézségről.

— Most a fasizmus által megszentelt győzelem húszéves évfordulója összeesik az igazi béke kezdetével, amely igazságot jelent az egész világnak. Ugy látszik, Európa politikai égboltján hajnalodik. Felelős férfiak dolgoznak a célért, azonban oktan és nem fasizta magatartás lenne, ha tulzolt és korai derűlátásnak adnánk oda magunkat. Vannak egyesek, akik legyőzötteknek érzik magukat a Róma—Berlin tengely igazán békés, európai, emberséges és egyenesvonalu politikája által és nyitott szemmel álmodnak a lehetetlen revansról. Éppen ezért bajtársaim, mindig felkészülten kell állanunk, mint a lövészárokban. Amikor a diésőséges nap után hazatértek házaikba, a győzelem szellemét vigyék el fiaitoknak, akiknek megbecsülhetetlen előnyük, hogy a fasizmus birodalmi levegőjében nőttek fel. Vigyék el nekik a győzelem szellemét, ami az akaratot, bátorságot és a haza iránti teljes áldozatot jelenti.

Az irányított ember

(S. I.) — A magyarság társadalmi élete súlyos szervi hibában szenved: alig van gazdasági tanult rétege. Ez a baj éppen úgy megvan az erdélyi magyar társadalomban, mint Magyarországon. Hogy pedig milyen nagy hiányt és hátrányt jelent ez a baj, azt senki jobban nem érezhette, mint éppen mi, a kisebbségi sorsba került magyarok. Éreztük egyénenként, mert nem kaptuk meg az utat saját gazdasági életünk munkahelyei felé, amikor az egyéb szellemi életpályák nagy része bezárult előttünk... Érezte azonban közösségi életünk is, melynek sokféle erőtlensége és tehetetlensége éppen abban lelte magyarázatát, hogy nagy mértékben hiányzott belőle a kereskedelmi és ipari közép osztály alkotó ereje, gazdasági szakértelme és teherbírása.

Hogy miért hiányzott? Erre kár szót vesztegetni, mert mindenki tudja. Azokról a rétegekről, melyek e szerepeket régebben azon a címen töltötték be, hogy magyarok, kiderült, hogy sohasem voltak igazán azok. Mihelyt tehát a magyarságuk már nem jelentett csak hasznot meg előbbrejutást, hanem áldozatokat — fegyelmet, önkéntes terhek viselését, esetleg hátrányokat — kezdett volna követelni, egyszerűen felszámolták azt, mint csődbejutott vállalkozásokat szoktak. Ez nemcsak zsidókra áll, kik ezt a válfajt főként képviselték, hanem több más csoportra és árnyalatra is.

Másfelől pedig, amikor ez a secessio, ez a tömeges kivonulás megtörtént és a fölöttébb gyéren jelentkező Menenius Agrippák halk példabeszédei eredménytelenek maradtak, nem ismertük fel kellőképpen azt a vészes nemzeti társadalmunk organizmusa esett. Nem ismertük fel és nem küzdöttünk ellene, ahogyan éppen a zsidóság felvette a rendszeres küzdelmet a maga természetellenes társadalmi rétegeződése ellen, mely más szempontokból bár, de még sokkal egészségtelenebb, mint a miénk.

Az ilyen társadalmi bajok ellen tehát lehet küzdeni. Ezt nemcsak zsidók tudják, hanem magyarok is.

Előttünk fekszik a szomszédos magyar állam egyik különleges társadalmi megbízatása szervének, a társadalmi átrétegeződés elősegítésére alakított bizottságnak a beszámolója.

Az átrétegeződést szakmai tanfolyamokkal alapozzák meg. Általában csak 24—40 év közötti férfiakat vesznek fel. Elsősorban állás-talanokat vagy olyanokat, kik előképzettségük ellenére ma fizikai munkát végeznek, avagy olyan foglalkozásuk van, mely nem biztosítja megélhetésüket.

Érdekes és tanulságos az a sokirányú munka, mit ezek a tanfolyamok elvégeznek. Az eddigiek a szakma és a hallgatók száma szerint a következőképpen oszlanak meg:

Szövetkezeti tanfolyam 90 hallgatóval. Gabona- és terménykereskedelmi tanfolyam 50 hallgatóval. Baromfi, tojás-, vad- és gyümölcs-kereskedelmi export-tanfolyam 50 hallgatóval. Magtanfolyam, illetve bortanfolyam 25—25 hallgatóval. Mozi üzemezetői és gépkezelői tanfolyam 6 hallgatóval. Üzletvezetői tanfolyam 14, fakereskedelmi 100, borkereskedelmi 85, papírkereskedelmi 50, vaskereskedelmi 30 hallgatóval. Vasipari tanfolyam 50, textilkereskedelmi 200, s végül tollkereskedelmi

CORSO (HEYMAN) MOZGÓ

Ma és mindennap a francia filmgyártás gyémánt filmje
CHARLES BOYER egyetlen filmje: **A MÉRÉG**

Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

tanfolyam 15 hallgatóval.

Ennek az első 15 tanfolyamnak összesen 815 hallgatója van. A siker, mit ez a rendszeres munka elért és az érdeklődés, mit ez a siker az érdekeltek körében felkeltett, további 15 tanfolyam megszervezését tette sürögősen szükségessé.

Ezek: textilkereskedelmi tanfolyam mintegy 300, élelmiszerkereskedelmi pedig 124 jelentkezővel. Egy 20 hallgatósburgonyakereskedelmi, egy 50 hallgatósb könyvkereskedelmi és könyvkiadói, egy 53 hallgatósb gabona-, takarmány- és hűvelyes kereskedelmi, egy 30 hallgatóra beállított ásványolaj- és műszaki kereskedelmi tanfolyam. Megindul egyidejűleg egy szállítványozási tanfolyam 50, egy illatszert, háztartási és vegyeskereskedelmi tanfolyam 100, egy biztosítási tanfolyam 200, egy rádió- és villamossági 90, egy gyógynövénykereskedelmi 10, s végül egy nyomdaipari átképző tanfolyam 50 hallgatóval.

Ez az újabb 15 tanfolyam 1277 felnőtt, tanulmánytoborzott erre a nehéz munkára. A kettőben tehát összesen 2192 férfi veszi fel a küzdelmet azért, hogy jóvátegye azt a nagy kárt, amit az életpályának elhibázott megválasztásával elsősorban magának, de ugyanakkor nemzeti társadalmának okozott.

Ez a hosszú felsorolás talán kissé fárasztó, de mindazonáltal igen tanulságos: a hallgatók csoportosulása az egyes szakmák körül bizonyos

útmutatást jelent arra, hogy milyen pályákon kínálkozik általában a legtöbb lehetőség az elhelyezkedésre.

Valószínű, hogy ez nagyjában mindenütt ilyenformán van, tehát hasonló a helyzet itt minálunk Erdélyben is. Hasonló, de semmiestre sem azonos. Mégpedig több nyomós okból.

E pesti tanfolyamoknak legnagyobb vonzóereje kétségtelenül az, hogy biztos elhelyezést helyeznek kilátásba azoknak, kik azokat eredményesen elvégzik és a feltételeknek megfelelnek. Biztos elhelyezkedést, legalább 3500 lejjel (100 pengővel) fizetett állásokba, megfelelő magáncégeknél.

Ez azonban csak az első pillanatban látszik olyan kedvezésnek, amit mi nem tudnánk semmiképpen sem biztosítani azoknak az itteni testvéreinknek, kik hajlandók volnának az átértegződés nehéz és meredek útján elindulni. Azonban a mi másfélmilliónyi népkisebbségünk fogyasztóképesége is van akkora gazdasági erő, hogy azt hamarjában fel sem tudjuk becsülni. Mindenképpen elégséges tehát ahhoz, hogy utat törjön fiainknak a gazdasági élet vezetőhelyei felé, ha tudatában vagyunk ennek az óriási erőnek és a hatalomnak, amit adhat, ha megtanuljuk céltudatos irányítását.

Irányítani pedig ma már mindent lehet. Még a magyart is.

A nyugdíjasok legújabb mozgalmata nyugdíjak kifizetési módja és egyenlő alapokra helyezése érdekében

A dévaiak érdekes előterjesztése az Országos Nyugdíjas Szövetséghez. — Dr. Marta Alexandru temesi királyi helytartó a nyugdíjasok országos szervezete útján kívánja a nyugdíjakat kifizetett

Déva, 1938. november 4. Hivatalos helyről is szárnyra kelt az a hír, hogy az illetékesek a nyugdíjaknak a postán való kifizetését fogják bevezetni. Maguk a nyugdíjasok nem rokonszenveznek ezzel a kézbesítési móddal, amit elárul a focsani és a dévai nyugdíjgyesület vezetőségének az elhatározása.

A focsani nyugdíjgyesület ugyanis körlevelet küldött az ország összes nyugdíjgyesületeihez s abban több nyugdíjas sérelmet hozott fel s arra kérte az egyes helyi egyesületek vezetőségét, hogy hasonlóképpen foglaljanak állást.

A nyugdíjasok hunyadmegyei egyletének vezetősége nemrégben foglalkozott ezzel a körlevéllel s annak alapján a következő határozatot hozta, melyek országszerte érdekelhetik a nyugdíjasokat.

Kerestessék meg az országos nyugdíjszövetséget, hogy az alábbi kérések teljesítését a kormánytól eszközölje ki s amennyiben arra szükség lesz, terjessze elő a legmagasabb fórumnál is. Ezek a kívánások a következők:

1. Az 1931-ben levont áldozati adót fizessék vissza.
2. A Nyugdíjpénztár mellett egy kizárólag nyugdíjasok részére szolgáló takarékpénztárt létesítsenek s annak Déván is fiókat állítsanak fel a Hunyadmegyében lakó 4700 nyugdíjas részére. Ennek vezetője a nyugdíjszövetség helyi vezetői legyenek.
3. Visszaautasítsák a postai nyugdíjfizetés rendszerét. Ennél a pontnál a vezetőség nem indokol, de magánúton sikerült megtudnunk azt, hogy az egyesület a levonások miatt ellenzi a postai kézbesítést.
4. A jelenlegi nyugdíjasok az új törvény szerint módosíttassanak, illetve tűnjön el az

1925 előtt és után nyugdíjbementek között a fájó megrövidítés.

5. Kivételes kedvezmények ne legyenek. A nyugdíjat minden városban és faluban egyforma összegben allapítsák meg és fizessék.

6. A nyugdíjakat mentesítsék a négy százalékos fizetési adó alól. Eddig a nyugdíjas ezer leje mentes volt ez adó alól, most a minimális ezer lei után is fizetendő, ami nagyon sérelmes a kis nyugdíjasok szempontjából.

A postai kézbesítéssel kapcsolatban meg kell még említenünk, hogy mikor dr. Marta Sándor királyi helytartó legutóbb Déván hivatalos látogatást tett, akkor a nyugdíjasok küldöttségét is fogadta. A küldöttség panaszaira a legnagyobb melegséggel azt válaszolta, hogy ismeri a nyugdíjasok szomorú helyzetét. Majd a postai kézbesítéssel kapcsolatban annak a nézetének adott kifejezést, hogy ő inkább a nyugdíjasok egyesülete által szeretné a nyugdíjak kifizetését eszközölni.

* A kritikus életkorban reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz régés-régóta bevált kitűnő hatású házi-szer, amely állandó használatra is igen alkalmas. Kérdezze meg orvosát.

Származási lapot kell készíteni a köztisztviselőkről

Vagyonvizsgálat a minisztériumokban

Bucuresti. Sajtó tud. A kormány kapcsolatban a köztisztviselők magánvagyonáról szóló nyilatkozattétel kötelezettségének elrendelésével, utasítást adott ki, hogy minden köztisztviselőről népszármazási lapot kell készíteni.

Bucurestiből jelentik: Rendeletet adtak ki, amelyben a közlekedési minisztérium összes tisztviselőit kötelezték arra, hogy bizonyítsák be 1914-től kezdve, miképpen szereztek vagyonukat.

Az „Emden” Constancába érkezett

A hajó tisztikara száztágu legénységi küldöttséggel Bucurestibe megy

Bucuresti. Sajtó tud. Pénteken délelőtt megérkezett a constantai kikötőbe az Emden nevű német cirkáló. A német hajót ünneplés fogadtatásban részesítették. A hajó tisztikara és legénységének egy száz tagu küldöttsége Bucurestibe jön, hogy tisztelegjen a légi és tengerészeti minisztériumban. Pénteken a Constanta nevű román hajó fedélzetén díszvacsora volt a német vendégek tiszteletére.

Ezerszáz magyarországi lapengedélyt vettek felülvizsgálás alá

Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a napilapok kivételével valamennyi időszaki lap további megjelenését újból kellett kérvényezni. A vonatkozó törvény alapján a benyújtott ezeregyszáz kérelem elbírálása megkezdődött és a miniszterelnök a szombati napig 273 időszaki lap, illetve hírlaptudósító további megjelenését engedélyezte. 45 kérelmet elutasított. Az elutasító határozat értelmében megszűnik többek között a Társadalmunk, a Pesti Futár, a Csütörtök, a Heti Hírek, az Új Magyarország s több jelentéktelen időszaki és szaklap.

Eltévesztett merénylet Londonban a görög király ellen

A merénylet mellbe szurt egy orosz, ki a királyhoz hasonlított

Londonból jelentik: Londonban, ahol ezidőszent a görög király tartózkodik, péntek este ismeretlen tettes merényletet követett el a Bond Streeten egy MacDonald nevű régész és orvos ellen. Az orvos feltűnően hasonlít a görög királyhoz s a merénylet nem messze attól a szállótól történt, ahol a görög király szállása van. A merénylet történt dőfött a görög királynak vélt orvos mellébe. Az orvos állapota súlyos, de nem életveszélyes. A merényletnek sikerült elmenekülnie.

A rendőrség a merénylet körülményei alapján biztosra veszi, hogy a merénylet a görög király ellen irányult és a támadó az ivlám-pák esti világitásában összetévesztette az orvost a görög királlyal. MacDonald orvost kórházban apolják.

Chamberlain angol miniszterelnök és Halifax külügyminiszter háromnapos hivatalos látogatásra megy Párizsba

Megbeszéljük a müncheni egyezmény után előálló helyzet alakulást

Londonból jelentik: A külügyminisztérium péntek este a következő közleményt adta ki: — Neville Chamberlain miniszterelnök és lord Halifax külügyminiszter elfogadták a francia kormány nagyon kedves meghívását, hogy látogassanak el Párizsba november 23-tól 25-ig. Utjukra elkíséri őket Chamberlainné és lady Halifax.

A Reuter diplomáciai levelezője szerint még nem tudni, hogy az angol miniszterek pá-

rizsi tartózkodásuk során a francia miniszterekkel folytatnak-e megbeszélést és ha igen, milyen irányban. Azt sem lehet még egyelőre tudni, hogy kísérik-e őket politikai személyzet és ha igen, kik. A látogatás általában alkalmas szolgáltatni arra, hogy eszmecsere folytassanak a müncheni megegyezést követő európai és világhelyzetről. Másrészt az út a francia miniszterek látogatásának viszonzása, akik a válság során kétszer utaztak Londonba.

Erdekes bonyodalmak egy másfélmilliónyeremény körül

Egy szatmári mozdonyvezető huzás előtt barátjának ígérte a nyeremény felét, amit most bírói úton követelnek rajta

Szatmár. Saját tud. Különös eset foglalkoztatja Szatmár lakosságát. A történet főbb fejezetei a következők:

1. Másfél évvel ezelőtt Serban Bogdan szatmári mozdonyvezető lemondott a dohányzásról és a megtakarított pénzen sorsjegyet vett a feleségének.

2. Október 10-ének csapadékos éjszakáján Serban Bogdan több barátjával betért az állomás közelében levő vendéglőbe kártyázni. Iddogálás közben hajnal felé Bara Traian tisztviselőnek, aki a szomszédja, megígérte, hogy ha a sorsjegyet megnyeri a főnyereményt, az összeg felét neki adja.

3. Október 15-én Serban Bogdánék megnyerték a hat millió leies főnyeremény rájuk eső egynegyedét.

4. A huzás utáni nap Bara Traian jelentkezett az öt megillető részért.

EGY KÖNNYELMŰ IGÉRET HÁTTERE.

Az első jelenetben nincsen semmi lendületes, izgató. Ha csak nem a cigaretta füstje, amelyről Serban Bogdan nagy önmegtartózkodással leszokott. A második jelenet azonban már annál izgalmasabb. A napi munkában elfáradt Serban Bogdan mozdonyvezető két társával betért a vendéglőbe, ahol az egyik asztalnál már ott ült a szomszédja. Eleinte békésen poharazgattak, később elővették a kártyát. Kártyázás közben a küszöbön álló huzásra terelődött a beszélgetés. Kiderült, hogy Barának is van sorsjegye. Közben azonban az „ördög bibliája” megzavarta a nyeremény várományosait, mert mindketten: Serban is és Bara is vesztek. Hajnal felé Bara már abba akarta hagyni a kártyázást. Azt mondta, hogy még egy osztást eljátszik, aztán haza megy. Ezt a partit is elvesztette. Serban Bogdan azonban a követ-

kező szavakkal vigasztalta meg szomorú játszótársát:

— Sebaj, szomszéd. Megnyerem a főnyereményt és a felét magának adom.

A huzás napján, október 15-én koezi állt meg Serbanék. Burivísta utca 16. számú háza előtt. A konfliktusból a sorsjegyjűgynök szállott ki. Ez alkalommal azonban nem a sorsjegy díjért jött, hanem hogy bejelentse... a mozdonyvezetőék megnyerték a hatmilliónyeremény rájuk eső negyed részét.

A szorgalmas, becsületes mozdonyvezetőket egészen megzavarta a hír. Örömlükben azt sem tudták, hogy mit csináljanak. Különösen nagy gondot okozott az, hogy hová tegyék ezt a mérhetetlen összeget. Végül elhatározták, hogy házat vesznek, illetve építtetnek a város legelőkelőbb helyén, a most megnyitott sugárúton. Alig

Csehszlovákia továbbra is egységes állam marad

A cseh agrárpárti lap válasza Tiso szlovák miniszterelnöknek arra a beszédére, melyben Szlovákia külpolitikai önnállóságot kíván

Prágából jelentik: Az agrárpárti Vecser azt fejtegeti, hogy Csehszlovákia továbbra is egységes állam marad és az autonóm szlovák és ruszin államok külpolitikát nem folytathatnak. A külpolitika a cseh állam keretén belül

csak egy lehet. A lap ezután Chwalkovszkyra utalva így folytatja:

— Külpolitikánkat csak az az egyetlen férfi irányíthatja, aki arra hivatva van, amint azt a külföldön, nehéz időkben, évek során át bebizonyította.

Prágai politikai körök szerint ez a cikk válasz volt Tiso szlovák miniszterelnök beszédére, amelyben azt a jogot követelte a szlovákok számára, hogy a Szlovákiára vonatkozó külpolitikai tárgyalásokat ők maguk folytathassák. Prága pedig ezt nem hajlandó megengedni.

Prágából jelentik: Bródy, volt ruszin miniszterelnök, akit most Prágában fogva tartanak, követelte, hogy ügyét tegyék át az egyedi illetékes ungvári bírósághoz. Kívánságát elutasították, mire Bródy börtönében éhségsztrájkot kezdett.

Ungvárról jelentik: Fencsik dr., a ruszin kormány minisztere, táviratot intézett Sirovy cseh külügyminiszterhez és közölte vele, hogy lemond állásáról, tiltakozásul Bródy volt ruszin miniszterelnök és más ruszin politikusok üldöztetése ellen. Fencsikkel együtt lemondott Pjascsik, a ruszin kormány államtitkára is.

Ungvárról jelentik: Munkács lakossága élénk tüntetéssel adott kifejezést örömeinek, hogy a várost visszacsatolják Magyarországhoz.

P. Raoul Pius S. J.:

Papi elmélkedések

Erre a könyvre azt fogja mondani minden pap, ha három oldalát olvasott belőle: ez nekem való! — A híres francia páter annyira oltalálta a magyar papi karakter izlését, gondolatkörét, hogy úgy látszik, mintha külön a magyar papságnak írta volna munkáját. Elmélkedései rövidke, élénk, lendületesek és gyakorlatiasak. Minden elmélkedése alig több másfél oldalnál.

Ára kartonkötésben 216 lel.

határozták ezt el és örömköz első mámorára még alig csillapodott, amikor megjelent a szomszéd és bejelentette igényét a nyeremény felére. Serban azonban hallani sem akart arról, hogy a pénzt megossza. Igaz, könnyen jött a nyeremény hiszen sorsjegyre alig költött többet 1600 leinél, de ha már meg van az a pénz — gondolta — a családja ellen vétene, ha abból egy könnyelmű ígéret alapján másnak is juttatna. Hasztalan hivatkozott arra, hogy az ígéretet mámoros fejjel, reggel tette. Azt is hiába hozta fel indokolásul, hogy hasonló ígéretet minden sorsjegytulajdonos tesz, abban a boldogtalan reményben, hogy huzáskor úgy sem nyer. Most azonban nem ez történt. Véletlen. A szomszéd azonban kitartóan ragaszkodott, — mint ő mondotta — jogaihoz. Serban ekkor utolsó ütőkártyáját is kijátszotta, éppen olyan elkeseredéssel, mint ott is a kis vendéglőben, amikor Barával együtt veszített:

— A feleségemé a sorsjegy, ő vette fel a pénzt is.

Bara Traian bosszankodva hagyta el a Serbanék házát és azonnal felkereste az egyik ügyvédet, akit megbízott azzal, hogy Bogdánék ellen indítsa meg a bírósági keresetet. A szerencsés nyerők ügyvédi felszólítást kaptak, ami a családban nagy izgalmat okozott. Ha per — mondták — hát legyen per és ők is ügyvédhez mentek. Közben a Bara ügyvédje tudomásukra hozta, hogy a nyeremény tíz százalékáért, vagyis 100 ezer lejért hajlandó eltekinteni a per megindításától. Serbanék azonban — most már csakazértis! — semmit sem akarnak adni.

Ilyen körülmények között Bara ügyvédje a szokatlan ügyben Serbanék ellen keresetet indított. A szatmári bíróságnak kell majd ítéletet mondania abban a kérdésben, hogy a borgőzös fejjel tett könnyelmű ígéret kötelező-e az embert?

A bolgár Nemzeti Bank kormányzója Bucurestiben

Díszlakomák a bolgár követségen és a Román Nemzeti Bank palotájában. — Constantinescu bankkormányzó a bolgár-román kapcsolatok új korszakáról beszélt pohárköszöntőjében

Bucuresti. Saját tud. A bulgár követségen pénteken délben díszvendég volt Bodjilof bulgár nemzeti bankkormányzó tiszteletére, amelyen M. Constantinescu és a román közgazdasági élet több kiemelkedő személyisége vett részt.

Este M. Constantinescu a Nemzeti Bankban díszvacsorát adott a vendég bankkormányzó tiszteletére, amelyen a román és a bulgár

tatták a két ország egymás iránti barátságos érzését.

— Boldog vagyok, — mondotta többek között M. Constantinescu bankkormányzó, — hogy tegnapi és mai tanácskozásaink eredményeként új korszak alapjait fektettük le gazdasági kapcsolatainkban.

Bodjilof reményét fejezte ki, hogy a két ország között szoros és erőteljes gazdasági kapcsolatok fognak kiföldődni.

A tömeg éltette Lengyelországot és Magyarországot és követelte a lengyel-magyar közös határt. A cseh rendőrök igyekeztek megakadályozni a tüntetést és szétszóratták a tömeget.

Varsóból jelentik: Az Express távirati iroda jelentése szerint még csütörtök este két tehergépkocsin ukrán terrorcsapatok érkeztek az ungmegyei Csicsér — most: Czigrajowce — községbe. A terroristák a község lakosságát fegyverrel az utcára kényszerítették, majd felolvasták előttük, hogy a lakosságot a felkelők megsegítése és a felkelésben való részvétel miatt kivégzik. Ezután szerszámokat osztottak ki a lakosság között, azzal a céllal, hogy az emberek maguk ássák meg tömegsírukat. Ezek azonban az ásókkal és kapákkal az állig fel-fegyverzett terrorcsapatok ellen fordultak. Véres ütközet támadt, melynek sok halottja és sebesültje van. A terroristák végül is kénytelenek voltak megfutamodni és tehergépkocsijaikon elmenekültek.

VIM
MINDENT TISZTÍT
átláposan és
kiméletesen
a konyha-kiöntőt is

A cseh-magyar határváltoztatás végrehajtása szombaton megkezdődött

A budapesti bolgár, japán, lengyel, német és olasz követségek katonai attaséi szerencsekívánataikat fejezték ki a magyar honvédelmi miniszternél a Felvidék visszacsatolása alkalmából

Budapestről jelentik: A bécsi döntőbíró-sági határozat végrehajtásaképpen szombaton délelőtt tíz órakor kezdődött meg a magyar csapatok átlépése az új határterületek elfoglalására. Az első átkelések Győr és Moson vármegyékből a Dunán át történtek. Az átkelés részleteiről *Legújabb* rovatunk ad tudósítást.

A bécsi döntés értelmében a trianoni Magyarország 93 ezer négyzetkilométer területe 12 ezer 400 kilométerrel, vagyis 13 százalékkal növekedett. Népessége pedig az 1930. évi adatok alapján 12 százalékkal lett nagyobb. Magyarország területe tehát körülbelül nyolcadával növekedett. A visszatérő terület 1 négyzetkilométerre 86 lélek esik. A megnövekedett Magyarország népsűrűsége 92,5-re tehető az 1930. évi adatok alapján. A visszatérő terület népsűrűsége eszerint valamivel alacsonyabb, mint a mostani Magyarországé.

Budapestről jelentik: A magyarok a Felvidéknek Magyarországhoz való visszacsatolása alkalmából a budapesti bolgár, japán, lengyel, német és olasz követségek katonai attaséi hadvezetőségük és hadseregük nevében ünnepélyes formában szerencsekívánataikat fejezték ki *Rácz* Jenő honvédelmi miniszternek és *Werth* gyalogsági tábornok, honvéd-vezérkari főnöknek.

A határmódosítás kihatása a katolikus egyházkormányzatra

Prágából jelentik: *Kaspar* bíboros-érsek Rómába utazott, hogy tárgyalásokat folytasson a határmódosítás következtében az egyes egyházmegyekben szükségessé vált rendezések ügyében.

Kánya külügyminiszter köszönő-táviratai Ribbentrophoz és Cianohoz

Berlinből jelentik: *Kánya* külügyminiszter Bécsbe visszatérőben a határról *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszterhez a következő táviratot intézte:

— A közös határ átlépésekor őszinte szükségét érzem annak, hogy ismételtén legbensősége-sebb köszönetemet fejezzem ki a tekintélyhatalmaknak a döntőbírói ítéletben való kiváló közreműködéséért. Abban a meggyőződésben, hogy a Bécsben hozott döntés alapja lesz a további megbékélésnek Középeurópában, kérem Nagyméltóságodat, fogadjon nagyrabecsülésem kifejezését.

Rómából jelentik: *Kánya* külügyminiszter *Ciano* olasz külügyminiszter a következő táviratot intézte:

— A magyar határra érve, sietek megismétel-

ni teljes hálás kifejezését azért az odaadésért, amellyel teljes összhangban a német birodalommal, Excellenciád a magyar területi kérdés megoldás iránt tanúsított. Meggyőződésem szerint a két magas fél részéről a legrövidebb időn belül meghozott döntőbírói határozat hatalmas mértékben elősegíti Közép-Európa e részében a hangulat enyhülését és a megbékélést. A bécsi döntőbírói határozat ismét megmutatta, hogy a római-berlini tengely szilárd alapja a világbékének.

A magyar és cseh katonai bizottságok kidolgozták a katonai birtokbavételei előhaladási vonalait

Pozsonyból jelentik: A magyar és cseh katonai bizottság vezér Andorka Rudolf magyar vezérkari ezredes és *Wiest* cseh hadseregtábornok vezetésével péntek délután újból összeült. Ez alkalommal a bizottság pontosan megállapította a demarkációs vonalat. A két bizottság igyekezett ezt a demarkációs vonalat a leendő határral összeegyeztetni, hangoztatva azonban azt, hogy ez csak a katonai demarkációs vonal, mely semmi körülmények között nem prejudikálhat a jövőbeli határoknak, amelyeket külön határ-megállapító bizottság húz majd meg. Igen nehéz feladat elé állította a magyar-cseh katonai bizottságot a meczenz-f-jászói terület. A vita főleg az e területen fekvő jászói premontrai prépostság és a bányavidékek körül forgott. A bécsi döntőbíró-ság térképe ugyanis errenéve nem adott pontos utmutatást. Végül sikerült olyan megoldást

találni, mely a végleges határ megállapításáig rendezte ezt a kérdést. Megállapították, hogy Jászó község déli része Magyarországhoz tartozik. Ezen a részen van a premontrai rendház. Meczenz mellett a Luca-bánya is Magyarországhoz tartozik, mégpedig a hozzátartozó uttal és vasúttal együtt. A Csallóközben, Gutor, Szemet és Eberhard községek is Magyarországhoz esnek.

Tárgyalta a bizottság a megszállandó területekről származó magyar nemzetiségű katonák elbocsátásának és az onnan elrekvirált lovak és járművek visszaadásának kérdését is. A cseh katonai delegáció kötelezte magát, hogy a cseh hadseregből azonnal szabadságolják a visszacsatolandó területekről származó magyar nemzetiségű katonákat és visszaadják a tulajdonosoknak az elrekvirált lovakat és járműveket is.

A csehszlovákiai magyarság három országgyűlési képviselője továbbra is a prágai parlament tagja marad

Prágából jelentik: Az Egyesült Magyar Párt három képviselő tagja, gróf Eszterházy János, Petrasek Ágoston és Nitsch Andor továbbra is megtartja mandátumát a prágai parlamentben, tekintve, hogy állandó lakhelyük olyan területre esik, amelyet nem csatoltak át Magyarországhoz. A három képviselő maga határozta el, hogy eleget tesz a prágai kormány felszólításának és megújítja képviselői esküjét, hogy legyenek, akik folyamatosan képviseljék Prágában a Csehszlovákiában maradt magyarság és a velük együtt haladó szepességi népmétség érdekeit.

A Magyar Nemzeti Bank átmenetileg ötpengős bankjegyeket ad ki a felvidéki visszacsatolás forgalmi szükségletére

Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank ideiglenesen 5 pengős bankjegyeket bocsát ki, nehogy a felvidéki visszacsatolás folytán a cseh korona átváltásában pénzforgalmi nehézségek álljanak elő. Bár a pénzverde éjjel-nappal dolgozik, a kívánt időre aligha tud elkészülni a szükséges mennyiségű ezüstpénz érmeikkel. Annint azonban a kívánt mennyiségű ezüst ötpengős érme rendelkezésre áll, a bankjegyeket kivonják a forgalomból. Ez legkésőbb január végéig meg fog történni.

A marseillei tűzvész borzalmassága csak most kezd kibontakozni teljes mértékében. Ezen a képen egyik leégett hatalmas palota romjai láthatók. A romok alól 67 halottat húztak ki

EMBEREK ÉS TÁJAK

Öszvérháton a kalandorok sivatagában

Indiánokat toborzott, banditákkal viaskodott a nyugat-
vérű városalapító magyar költő-nótárius

Évekkel ezelőtt, amikor Santiagóban jártam, a Biblioteca National vendéglőjében lapozgatva, magyar névre lettem figyelmes. A hatalmas foliánsban 1882-ik évről állt a bejegyzés:

— Ladislao von Madarassy.

Kutatni kezdtem, ki lehetett az a magyar, aki több mint félszázaddal ezelőtt megfordult a Csendes-tenger partján és nem lett sem tábornok, sem hatalmas földet ura, hanem mint hamarosan kiderült, eltűnt nyomtalanul a nyugati partok zengő hábelében. Először azonban leadta névjegyet egy ezotikus könyvtárban, a Kordillerák égbenyülő sziklája és a tornádó színes völgyében. Hiába kutattam utána, ott kint nem tudtam meg felőle semmit.

Tegnap aztán kimentem az öreg temetőbe. Az öreg város lelkét kerestem a temetőben, a felhánt csontok és ledöntött sírkövek között. A temetőt most kőrűfűk s újból temetkezni fognak bele. Megálltam a lovag Czur-család sírboltja előtt. Mellette hatalmas mézke-obeliszken újból találkoztam ezzel a névvel: Ladislao von Madarassy. Az obeliszk alapzatán olvasható: „Itt nyugszik mezőmadarasi Madarassy László 1840—1893. A jeles író emlékére emeltette...”

Az jutott eszembe, hogy a két név azonos lehet. És most már izgatott a kérdés, ki volt az, aki beírta a nevét a santiago vendéglőjébe s aki 19 éves korában már verseket írt? Ki volt az az ember, aki ott kóborolt a Kordillerák között? És a 90-es években szülőföldjére jött meghalni?

Madarassy László életének felkutatásával rendkívül érdekes egyéniség alakja bontakozik ki.

Madarassy László 1840 február 27-én született, a pest megyei Izsákon. Madarassy László, jómódú birtokosember a pozsonyi diétán követ Kossuth-tal, Széchenyivel, Wesselényivel, Eötvös Józseffel egy sorban. Anyja Orosz Zsuzsanna, ugyancsak régi patricius család sarja. Az akkori és affajta diótárog nem ember mást nem faraghatott fiából, mint jogászt, tehát Madarassy László is jurátus lett.

A jogászetel akkor még igen kedélyes volt. Aki diplomát szerzett, az a megyéhez ment. A jogászkodáshoz szinte legfőbb feltételként hozzátartozott a dákó, a ivó, de meg a lant is. Madarassy László mindezekhez kitűnően értett, ahogy tanúsítja is 1859-ben „Tavaszi pillangók” című verskötetében megjelent „Vén jogász dallá”-ban:

„Már nyolc éve jogász vagyok.

Még vagy tízig az maradok.

Van szakállam, van bajuszom,

Csupa boldogságban uszom“.

Fiatalkori verseskötését egyszerű tanárainak, Horváth Cyrill kegyesen, igazgatójának és Schröck Ferenc tanárnak, akadémikusoknak, a jogtudomány jeles művelőinek ajánlotta. Már ebből is látszik a komoly tudomány és művelői iránt való vonzalma és a líra iránt, amelyhez lassan hűtlenné lesz. Egyik akkor megjelent versében Csongor vitéznek, Kálmán király hegedűsének éneklő magát, aki mélyen érző szívvel a királyok asztalánál csak a bolond szerepét játszhatja.

„Jó fiú voltam én

Egész életemben.

Csak hogy nagyobb címet

Sohse érdemeltem“.

Ügyvéd, ügyész, jogakadémiai tanár,
táblabíró

A Bach-korszak nem kedvez lírájának. Több-kevesebb sikerrel népre szólókat dolgoz fel jambusokban s talán legsikerültebb ilyen költői munkája a Gönczöl-szekérről hallott csillagregények feldolgozása. Költői vénája azonban egyre csöndesedik s inkább publicisztika, majd jogtu-

domány felé alakul ki. Se szeri, se száma cikkeinek, tanulmányainak az akkor divatos folyóiratokban, leginkább a „Hölgyfutár”-ban. 1863-ban szerzi meg köz- és váltóügyvédi diplomáját és már egy évre rá, huszonnyolc éves korában a kecskeméti jogakadémia tanárává választják meg munkái alapján. Nyugtalan lelke nem bírja a prelegálást és 1867-ben táblabírói állást vállal a törvényszéknél, azonban azt a hivatali munkát is csak másfél évig bírja. Leköszön állásáról és

Tányérmosó, ügynök, rovargyűjtő, diplomata

Madarassy még 31 napig vitorlázott Panamába, majd Floridába és az Egyesült Államokba. Volt minden, még — ahogy mondani szokás az amerikai magyarokról — tányérmosó is. Főleg azonban egy newyorki droguista cégnek lett gyógyszerészeti ügyekben utazó ügynöke Közép-Amerikában. Visszakerült Panamába, majd Colombiába és Costa-Ricába, mint 1887-ben Pesten „Eldorádó, Az amerikai életből” című kötetben megjelent riportorozatában írja, — „vagyona roncsait utazó gyógyszerész”. Ugy tudja „üzletét” tovább vinni, hogy magánhasználatra tervezett rovargyűjtőmennyét egy tengerészkapitánynak adja el. Ettől a tengerészkapitánytól tudja meg, hogy hajója Peruba megy és francia eredetű fegyvereket szállít Calderon Garica perui elnöknek, aki háborús konfliktusba keveredett Chilével. A konfliktus 1879-ben kezdődött. Peru és Bolivia eddig az időpontig szövetségben élt Ecuadorral és Chilével, hiszen alig tíz-három évvel ezelőtt együttesen verték vissza Spanyolország utolsó támadását a felszabadult Latinamerika ellen, mikor gyarmatosítási költségeinek behajtása végett az újraépített armada 1880-ban bombázta Valparaiso és Callao öles falait. Ez a háború azonban szomorúan ütött ki Perura és Boliviára egyaránt. Bolivia elvesztette tengerpartját és érceinek minden olcsó kiszállítási lehetőségét, Peru pedig legértékesebb tartományait, Tarapacát, Antofagastát és Tconát, az összes számbajöhető salétromtelepekkel együtt. Madarassy tehát felszál a perui hajóra és felajánlja szolgálatait a lapazi kormányának, amelyiktől azt a fantasztikus megbízást veszi, hogy menjen át Chilébe, majd Boliviába és a perui határszélhez közelfekvő tuaniri, siriniri, malsingyoy és huacipari kechua nemzetheli törzseket nyerte meg a chilei imperium elleni lázadás gondolatának és szervezze meg őket a perui ügy számára. Madarassy vállalkozik a nagyon sok kockázatot jelentő feladatra és így kerül Valparaisoba, majd Santiagoba s innen van névbejegyzése a santiago-dechilei Biblioteca Nacionalban. Madarassy itt is a tudomány embere maradt. Utját azonban folytatta sok-sok kalandon keresztül.

— Öt napi fáradság után — írja „Eldorádó” című munkájában — Copiápa városán keresztül, hol öszvéreket váltottunk. Altacama vidékére értünk, mely már határos Boliviával. E szegényes és majdnem lakatlan vidék területe magas fennsík és annyira vízszegény, hogy gyakran naponta át szomjaztunk. Nemcsak falvakat, de egyes házakat is alig láttunk, az emberek, réz- vagy só-

Zászlók,

lobogók, miseruha- és zászlószelvények, paszomántók, rojtok stb. legelőszöbbszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.

Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.

75 éves cég.

* **Ülőfoglalkozásu egyének, akik idült székre-kadésben és aranyeres hántalmakban szenvednek, vegyék a természetes „Ferenc József” keserűvizet egy poháryi napi adagokban, esetleg kisebb felmelegítve, de mindig reggel éhgyomorral. Kérdezze meg orvosát.**

ügyvédi írodát nyit. Itt is inkább publicista, mint ügyvéd. Cikkeivel, közéleti szereplésével élére áll az autonómia kiépítésére folytatott harcnak. A napi újságírás és közéleti harc idegmorzsoló napjaiban két könyvet ad ki. Az egyik, mely 1869-ben jelent meg, címében viseli témáját: „Örökösödési gyám- és gondnoksági ügyekbeni eljárás”. Komoly felkészültségi kompendiuma ennek a jogszolgáltatásnak.

Ugyanabban az évben jelenik meg a „Polgári törvénykezési eljárás” című alapvető munkája az írott perrendtartásokról és szokásjogokról. 1870-ben jelenik meg „Egy honvédtiszt bujdosása” című reminiscenciája a Bach-korszak kezdeti eseményeire, 1872-ben a Magyar Tudományos Akadémia a Sztrokay-féle száz arannyal tünteti ki a „Házassághól eredő vagyoni jogviszonyok és a gyámügyről. javaslattal ezek mikénti rendezésére” című értekezését. Madarassy sokirányú és szabad munkáját közben felcserélte az ügyészi állással, de erről is lemondott és 1871-ben Közép-Amerikába ment.

bányában tartózkodnak.

Atacama-sivatag a tudomány emberei előtt még alig volt ismeretes, mikor Madarassy oda-vetődött. Clements Róbert Markham nagynevű angol geográfus, a kichua-nyelv első filologusa járt itt és adott leírást 1858-ban „Cusco and Lima”, majd „Travels in Peru” című munkájában, de részletesen elsőnek a guayaquili francia vicekonzul, a későbbi párizsi egyetemi tanár, Illimani első megmászója, az osztrák Charles Wiener ismertette ezt az érceken, sóban és vulkánokban egyaránt gazdag, növényzetben és vízben pedig oly szegény fennsíkot 1879-ben „Perou ta Bolivia” címet viselő hatalmas kötetében. Madarassy tehát igen vad és alig ismert vidéken járt.

— A hetedik napon egy este egy ilyen emberlaka bányáreg előtt nyergeltünk le — írja tovább — és legeltettük öszvéreinket, midőn váratlanul tizenegy fegyveres rabló rohant ránk. Nem is gondolhattunk volna védelemre, oly hirtelen körülvettek. Fegyvereinktől, pénzkészletünkötől, óráinktól, gyűrűinktől megfosztottak; ruhaneműnket és öszvéreinket azonban meghagyták, no meg az én rovarokkal telegyűjtött dobozaimat is. Ezek a dobozok segítettek ki később is a pénzzavarból.

— A tengerpart felé tartottunk és csakhamar beértünk Papózbá, egy kisebbrendű kikötővárosba, melyet leginkább só- és salétromszállítmányok végett keresnek fel a kereskedőhajók. Titika, a szolgálom, e városban perui, avagy boliviail konzult keresett, akitől pénzt akart kölcsönözni az útra, de bizony a konzult nem találta s így kénytelen volt öszvéreit áruba bocsátani és rászánni magát a gyaloglásra.

Az Alföld szegénylegényei

Ilyen és ehhez hasonló kalandok érték Madarassy Lászlót, aki végül is rájött, hogy eddigi tanulmányai alapján nem perui kőmnek indult. Nagy ügyel-bajjal hazavetődött és folytatta irodalmi munkálkodását. 1887-ben az Akadémia kiadja az „Örökösödési köteles részről” szóló értekezését, majd „Ráday Gedeon, a szegedi kormánybiztos” címen egy háromkötetes regényt ír az Alföld legendás szegénylegényeiről. A következő évben, 1888-ban három kötet elbeszélés-sorozatát dob ki a könyvpiacon, melyek a „Bundás háró”, a „Kastély réme” és „Túl az óceánon” címetek viselik. Most már csak szépfő lett. Egymás után jelennek meg ifjusági munkái. Vagy húsz kötetre való ifjusági regényt, elbeszélést írt sok-sok tanulsággal. Rendkívül sokat dolgozott, munkálkodott a köz érdekében is. 1893 október másodikán halt meg.

Acs Tivadar.

Mozgószínházak műsora:

APOLLÓ: „1918. KITÖRT A BÉKE.” Főszerepben: Spencer Iracy, Gladys George.

CORSO: „A MÉRÉG”. Főszerepben: Charles Boyer.

DORIAN: „BULU”, A FEHÉR TIGRIS. A maláj dzsungel filmje. Vadászat — vadfogás.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 450. negyedévre 225. egy óra 75. lei.
 Magyarországon: Fél évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati, északnyugati szél, több helyen eső, a hőmérséklet ma még nem változik, holnap csökken.

KEDDEN FEL KELL LOBOGÓZNI A HÁZAKAT. Hivatkozással a 15389-1937. sz. rendeletre, Petruc Teodor alezredes, a bihari csendőrlégió és a nagyvárad rendőrség parancsnoka, felhívja Nagyvárad város lakosainak figyelmét, hogy november hó 8-án, kedden Mihály nagyvajda névnapja alkalmából házaikra tüzzék ki a román nemzeti lobogót.

Román püspökség Temesváron. Sajat tud. A román egyház zsinati ülésén, bucaresti jelentések szerint, kedvezően döntöttek el a bánati román körök óháját, hogy Temesvárott román püspöki székesegyházat létesítsenek. A híradások szerint Lazarescu Vasile dr. karánsebesi püspök kerül Temesvárra, úgy hogy a püspöki székhelyek Karánsebesről a királyi helytartóság székhelyére helyezik át. Az áthelyezés időpontja függ attól, mikor oldják meg Temesvárott a román püspöki palota kérdését és mikorra készül el a román székesegyház. A katedrális hatalmas épületének külső munkálatai már nagyjában befejeződtek és most még a belső kiképzés maradt hátra.

KATOLIKUS OTTHON BUZIÁSON. Temesvár. Sajat tud. Muzár Antal plébános kezdeményezésére Buziáson katolikus otthon létesült. Kayser Lajos pápai prelátnak nagyprépost fogja vasárnap beszélni. Utána ünnepséget rendeznek.

BETILTOTTÁK A DENATURÁLT SZESZ ÜZLETI ÁRUSÍTÁSÁT. Nagyvárad. Sajat tud. A Monopol vezérigazgatóságának előterjesztése alapján a pénzügyminisztérium Nagyváradra érkezett 65222. számú rendeletével betiltották a denaturált szesz üzletekben való árusítását. A betiltásra az adott okot, hogy rájöttek: a falusi emberek kenyéren szűrnek át a denaturált szeszt és azt mint pálinkát fogyasztják és valósággal megmérgezik magukat. A nagyvárad pénzügyigazgatóság a miniszteri rendelet alapján a következőket határozta el: Mától kezdve minden kereskedésben, ahol eddig denaturált szeszt árusítottak, a további eladás és árusítás szigorúan tilos. Minden érdeklő kereskedő tartozik azonnal jelentkezni az erről szóló engedélyével együtt a pénzügyigazgatóság II. emelet 25-ös számú szobájában. Az engedélyeket azonnali hatállyal bevonják. A pénzügyminisztérium és a Monopol Bihar megye és Nagyvárad területére az Aradi-úton levő „Crisul” szövetkezetet ruházta fel a denaturált szesz egyed-árusításával. A mai naptól kezdve csakis innen lehet vásárolni és pedig azoknak, akiknek toglalkozása a denaturált szesz használatát megkívánja. Így a pénzügyigazgatóság előzetes engedélye alapján vásárolhatnak az Aradi-úti szövetkezetben a férfi- és női fodrászok, a gyógyszerészek, a kórházak, orvosok, asztalosok, bádósok és kivételes esetekben más foglalkozású ágak, valamint a köztisztviselők. Mától kezdve tehát akiknek szükségük van akár háztartásuk részére is bizonyos mennyiségű denaturált szeszre, azoknak előzetesen a pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztályánál kell jelentkezniük, ahol indokolt esetben kiadják a bevásárlási engedélyt.

HERMANN ADÁM HALÁLA. Temesvár. Sajat tud. Mely gyász érte Hermann János dr. temesvári táblabíró. Öccse, Hermann Adám ötvenkét éves gazdálkodó Mercyzfalván váratlanul elhunyt.

Magániskolai tanulók vizsgálja. Bucarestből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszter elrendelte, hogy a jövőben a magántanulók minden vizsgájának, amely a magánvizsgát, nyilvánosságú jogu tanintézet vizsgálásával egyenértékűvé akarja emelni, kiküldött tanárok jelenlétében kell megtörténnie. A kiküldött tanárok távolléte, vagy hiányos megjelenése a vizsga megsemmisítését vonja maga után.

Az angol elegancia TÖKÉLETES STILUSÁT

MEGTARTOTTA SZÁZADOKON KERESZTÜL

Ami a toalettcikket illeti, az angol lordok mindig előnyben részesítették és részesítik ma is az „Old Sandal Water”-t.

OLD SANDAL WATER

— csakis a „vitorlással” valódi — több, mint illatos kölnivíz. Hála a természetes ébenfa, cédrus és egyéb exotikus fákivonatoknak, „Old Sandal Water” üdítő és mindenekfelett különleges illatu. „Old Sandal Water” csakis eredeti lepecsételt üvegekben kapható és megtalálja minden nagy speciálisüzletben.

Old Sandal Water

TÖBB A KÖLNIVIZNÉL

LADY GYÁRTMÁNY

Zürichi nyitás. Párizs 11.74 egynegyed, London 20.99 egynegyed, Newyork 441, Brüsszel 74.60, Milánó 23.20, Amszterdam 239.87, Berlin 176.62, Prága 15.15, Varsó 82.85, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Özv. dr Havas Zsigmondné váratlanul meghalt. Nagyvárad. Sajat tud. Özv. dr Havas Zsigmondné finom, törekény alakját sohan ismerték Nagyváradon. És azt is tudta mindenki, hogy a színház szomszédságában levő kis trafik az a mentődeszka volt, amelybe sok régi úri család kapaszkodik ma, hogy fenntartsa magát. Dr Havas Zsigmond valamikor elsőkelő fogorvos volt Nagyváradon. Halála után, az özvegye trafikot nyitott, amit leányával és fiával együtt vezetett. A leánya, Havas Olga pár év előtt hosszas betegség után meghalt, azóta özv. Havas Zsigmondné még csendesebb, zárkózottabb lett s reggeltől estig a trafikban dolgozott. Tegnap este felé rosszul érezte magát és ledült a trafik mögötti kis helyiségben pihenni. És sokat szenvedett szíve ott hirtelen örökre megállott. Az idős uriaszony váratlan halála városszerte ószinte részvétet keltett.

ÚJ BIZTOSÍTÁSI BÉLYEGEK A VAS-UTNÁL. Bucarestből jelentik: November 1-ével az államvasutaknál életbeléptették az új biztosítási bélyegeket. Korábbi rendelkezés alapján a különböző díjszabálmérséklést biztosító igazolványokon, tisztviselők, nyugdíjasok karnetjein, valamint a bérleteken alkalmazni kell az új biztosítási bélyegeket, amelyek nélkül ezek az igazolványok november 1-je után érvénytelenek és tulajdonosaikat szigorúan megbüntetik ha nem alkalmazkodik a rendelkezés értelmében a biztosítási bélyegeket.

ÚJ BÁNSÁGI TEMPLOM. Temesvár. Sajat tud. Dragsina bánási községben az ottani római katolikus magyarok áldozatkészségéből templom épült. Az új templomot vasárnap Pacha Ágoston dr. megyéspüspök szenteli fel.

* Az epekövek, az idősült epehólyaggyulladás és a hurutos sárgaság kezelésében reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvíz, kevés forróvízzel keverve és kortyonként bevéve, gyakran rendkívül hatásos. Kérdezze meg orvosát.

Uj polgármesteri kinevezések Hunyad megyében. Dévai tudósítónk jelenti: Hunyad megye városainak élére, kivéve a megyeszékhelyet, ahová még annak idején dr. Drăgan Gheorghe volt alispán neveztek ki, a napokban történtek meg a polgármesteri kinevezések, illetve beiktatások. Bengliu Constantin megyei ezredes-prefektus november 2-án iktatta be hivatalába dr. Deac Augustin szászvárosi, Farkas Miklós petrozsényi és Perian Petru vajdahunyadi polgármestereket. Hátezeg város élére királyi dekrétummal Danil Traian megyei aligazgatót neveztek ki.

HODOR VICTOR. A SZAMOS TARTOMÁNY VEZÉRTITKÁRA MEGBIZÁST KAPOTT A TARTOMÁNYI HELYTARTÓ HELYETTESÍTÉSÉRE. Kolozsvárról jelenti: Dr. Hodor Victor, a Szamos tartomány vezértitkárát, felhatalmazták arra, hogy *Hanzu* tábornok királyi helytartót távollétében helyettesítse. A felhatalmazás értelmében dr. Hodornak joga van a királyi helytartó nevében aláírni bármilyen sürgős ügyiratot, tisztviselői kinevezést, áthelyezést, megbízást, nyugdíjazást elintézni és büntetést kirotni.

**„SUPER-LUMEN”
villanykörtek
GANZ MOTOROK
Philips rádiók**

BAZILLI-DEAK

Nagyvárad, Dr. Lázár Aurel-u. 1
„PARK SZÁLLO” EPULETE

TELEFON: 35-36.

Vesztett sertés husából ettek — meghalt tizenhárom cigány. Nagyszebenből jelenti: A szeben-megyei Agilii községben néhány nappal ezelőtt egy vesztékutyta megmárt egy disznót. A disznó rövidesen megdögliött, hulláját a községen kívül a mezőre dobták. A mezőn sátoros cigányok tannyáztak és ezek nagy vacsorát rendeztek a sertés husából. A cigányok csakhamar rosszul érezték magukat és a járási orvos megállapította, hogy a vesztett disznó húsát fertőzte meg őket. Péntekre virradó éjjel a sátoros cigányok közül tizenhároman meghaltak és még tizenhárman állapota nagyon súlyos.

TONI ALMINISZTER LÁTOGATÁSA SZATMÁRMEGYÉBEN. Saját tud. Tóni közigazgatási alminiszter péntekre virradó éjszaka erdélyi körútja során Szatmárra érkezett. Az alminisztert a hatóságok fejei fogadták. Az alminiszter pénteken délelőtt gépkocsin a határmenti telepés községekbe utazott, ahol megtekintette az iskolákat és a lakosság élete után érdeklődött. Délután a szatmári tanintézeteknél tett látogatást. Szombaton Tóni alminiszter tovább utazott Bucuressti felé.

Gyújtogatás okozta a borpataki tüzvészést. Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk arról a hatalmas tüzvésztről, amely Borpaták község határában a Petrosani bányatársulat Vilmos nevű telepén puztított. Mint jelentettük, ismeretlen okból kigyulladt a deszkából épített gépház s a hatalmas tűzben a gépek is teljesen összeolvadtak. A ceendőrség a tűz ügyében azonnal bevezette a nyomozást, azonban semmi eredményt nem tudtak elérni. Annyit sikerült megállapítani, hogy a tüzet nem véletlenség, hanem gyújtogatás okozta. Hajas Ioan szatmári vizsgálóbíró most a bányatelepen helyszíni szemlét tartott. Több tanút hallgatott ki, akiknek vallomása alapján minden kétséget kizáróan megállapította, hogy az épületet ismeretlen tettesek felgyújtották. A hatalmas gépház ugyanis egyszerre több helyen kezdett lángolni. A bányatársulat kára meghaladja a kétfélmillió lejt. A titokzatos gyújtogatás ügyében tovább folyik a nyomozás.

Adományok. Özv. Lázár Sándorné és özv. Sipos Jánosné részére köszönettel igazoljuk az alább beküldött összegeket: Bodor Anna Brassó 500, Szőke Mária Típar 200, N. N. Oradea 20, N. N. Oradea 40 lei. Az összegeket rendeltetési helyére juttattuk.

A katonai könyvecskék láttaozásának elmaradása. Aradról jelenti: A hadkiegészítő parancsnokság közli az érdekeltekkel, hogy az Md. E. katonai könyvecskék láttaozása, amelyeket minden évben november elsején bélyegezték le, az idén elmarad és azokat a jövő év január 8-án láttaozzák. A jelentkezési sorrendet későbbi időpontban közlik a nyilvánossággal.

A nagyváradi nyomdászok táncmulatsága. Napról-napra fokozottabb érdeklődés nyilvánul meg a nagyváradi nyomdászok táncmulatsága iránt, amelyet november 12-én rendeznek a Katolikus Kőr nagytermében. A népes rendezőgárda vállatvevő buzgólkodik, hogy az idej mulatság a lehetőséghez mérten még a multibeli, kitünő sikerű nyomdászbalakait is felülmulja s a mulatságon mindenki megjelje a maga szórakozását. A táncmulatságot természetesen műsor vezeti be, azonban csak néhány rövid frappans számot ölel fel, hogy ne késleltesse a tánc megkezdését, amely természetesenrűleg a bál közönség főszórakozása. Nem hagyja figyelmen kívül a rendezőgárda a kitünő büffe összeállítását sem s gondoskodik arról, hogy aránylag olcsó vendéglői áron mindenki izletes falatokhoz s üdítő frissítőkhöz jusson. Bizonyos, hogy az a sok igyekvő ismeret meghozza a várt eredményt s a nyoma szok a Gutenberg Dalkörrel karöltve rendezett mulatsága az idej bálók egyik legsikerültebb táncmulatsága lesz.

HALÁLOS TRAGÉDIA A VONTATÓHAJÓ KIKÖTÉSE KÖZBEN. Mohácsról jelenti: Mohácson egy jugoszláv vontatógőzös kötött ki. Az egyik uszálykajútól kijött a földszetre *Dörsits Máté* kormányos felesége és *Ljubomir* nevű 4 éves kislánya, hogy a kikötést végignézzék. Kikötés közben az uszály nagyot zökkent és a kislány a vízbe zuhant. Apja aonnal a kislány után vetette magát, de még mielőtt a gyermeket elérte volna, valószínűleg görcsöt kapott és elmerült. A többi uszályon dolgozó matrózok azonnal csónakba ültek és a vízbefelők segítségére siettek, de már nem tudták őket megmenteni.

A BÜNTETŐTÁBLA ELE KERÜLNEK A KÖZPÉNZEK ELSIKKASZTÓI. Bucurestiből jelenti: Öfelsége II. Károly király most szentesítette azt a rendeletörvényt, amely arról intézkedik, hogy közpénzek elszikkasztói felett a büntetőtáblák ítélkezzenek. Mindazon közpénzelsikkasztási ügyek, amelyeket 1938 szeptember 24-éig nem tárgyaltak le, a büntetőtáblák elé kerülnek.

Az újjáalakított balánbányai templom megáldása. A balánbányai hívek bensőséges keretek között ünnepelték meg a sok fáradság és nehézséggel megjavított és kifestett templom megáldását. Az Egyesek lábainál újjáalakított templom immár hirdeti az áldozatkészséget, mely nem ismer nehézséget, ha Isten ügyéről van szó. A művész értéki templom megmentése az Egyházmegyei Tanács főérdeme, amely tekintélyes összeggel járult a templom külső javításához. *Bogdan István* eszékentdomokosi plébános fáradozásain át, az értékes templom belső javítása és kifestése Balánbánya lelkes bányászainak áldozatkészségét hirdeti, akik nehéz munkájuk eredményének szép összegét ajánlották az Urnak. Ezt a némes áldozatkészséget a bányásokban *Szilviak Tivadár* bányaművezető ébresztette fel, aki szívvel-lélekkel áll minden katolikus megmozdulás élén a kis bányafalucskában.

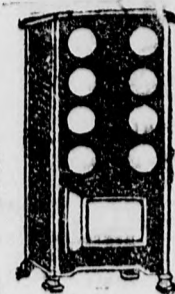
MEGHALT JAMES FRANCIS KATOLIKUS ÍRÓ. Párizsból jelenti: Bayonneban tegnap meghalt 70 éves korában James Francis, a kiváló francia író és akadémikus. James Francis főleg katolikus szellemű írásaival vívott ki magának nagy nevet a francia irodalomban.

* **77 éves korban... sem szélhűdés, sem reumatikus bajok.** G. párizsi lakos alábbi érdekes sorokat írta:

„Azt tapasztaltam, hogy az Urodonalnál a megfelelő hatás nem marad el akkor, ha azt az arra rászoruló, rendezetesen használja. 77 éves korom dacára, miután minden hónapban használom, sem reumatikus fájdalmaim nincsenek, sem pedig székhűdött nem vagyok. Mult évben kezdődő cukorbeteg volt, azonban a kúra megkezdésével az is rohamosan visszafejlődött.”

Mindezeket fentvezetett azzal érte el, hogy eltávolította szervezetéből azokat az anyagokat, amelyek arra néve károsak voltak, így azt a hűgysavat, a cselesterint, az acidul exalic savat stb., stb. Urodonal használata által, amely minden korban jótékonyan hat. Összetétele, annak kedvező mivoltánál fogva, több híres professzornak, így a párizsi Tudományos Akadémia tanárainak is, elismerését vívta ki.

Temetés. Debreczeni Lajosné szül. Szegedi Lídia Nagyváradon meghalt 50 éves korában. Temetése november 6-án délután 4 órakor lesz a Decebal-utca 16. számú lakásnál a Rulikovszky-sírkertben. (Caritas.)

legdrágult a tűzifa?

Akkoris
**„esón fűtök
„ZEPHIR”
kályhával**

10 kályha m fával fűt **24** órán át.
egy normál szobát
Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
„ELITE” tűzhely kályhaoyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan árjegyzéket.

Folyóirat-szemle

A Vigilia legújabb száma

Katolikus irodalmunk legnívósabb folyóirata a *Vigilia*, amelyet *Possanyi László*, *Horváth Béla* és *Just Béla* körültekintő, gondossággal szerkesztenek. Harsányi Lajos, Sík Sándor, Mées László és Aradi Zsolt közreműködésével. A *Vigilia* elegáns kiállítású, magas színvonalú legújabb számából kiemeljük a következőket: *Gino Saviotti*: A mai olasz irodalom kis tükre. *Trikol József*: Természet és szellem. *Harsányi Lajos*: A zöld madár. *Paul Clodel*: Sötétség. *Mées László*: Magdolna. — Ismeretlen Mária-legendák. *Tóth Ervin*: A magyar vallásos fametsző művészet. *Horváth Béla*: Versek. *Just Béla*: Edit a fősnőnél. *Baráth Ferenc*: Karinthi tragikumai. *G. K. Chesterton*: A por dicsérete. *John Donne* verseiből. *Erich Peterson*: Az öltözet teológiája. *Kolozsvárné Darányi Ella*: Olaszországi utam *Demény János*: Colesceus mundus. Könyvbírálatok. A *Vigilia* előfizetési ára 400 lei. Kiadóhivatala: Budapest, VIII., József körút 13. sz., első emelet.

A „*Korunk Szava*” november 1-iki tartalmas számában *Katona Jenő*, a lap felelős szerkesztője, Nagyszombat lelkiismeréről és történetéről el páratlan melegséggel írt. Az igaz és hamis tekintélyről *Dietrich von Hildebrand* ír mély elemzést. A keresztények árulásáról *Nikolaj Berdjajev*, a nagy orosz filozófus szól. Erdélyi József két verse, *Kodolányi János* Juliánus barát c. regényéből vett egyszerű részlet gazdagítja a „*Korunk Szava*” új számát. Ki kell emelnünk *Szécsi János* problémafelvető cikkeit a Magyar Ifjusági mozgalomról, továbbá a Szent Imre aktualitásáról közzétett költői szépségű vallomást. A gazdag tartalomról megemlíthetjük *Szabó Antal* irodalmi tanulmányát az új klasszicizmusról. *Kállai Ernő* folytatja eszmeköltő cikksorozatát a Fővárosi Képtárról. A „*Korunk Szava*” szeretettel emlékezik meg a hatvanéves *Horváth Jánosról*, *Ney Klára* Márta St. Fumet-vel az antiszemizmusról vitázik. *Füsi József* gróf *Széchenyi György*ről ír emlékező sorokat. *Hont Ferenc* a legrégibb magyar drámat mutatja be. Az *Idő* sodra rovat a *Ruténföldről*, *Szabó Dezső* legutóbbi előadásairól, az osztrák püspöki kar legújabb pástorlevegéről, a becsület-rablókról, a szociális tanácsadókról, Révész Imrénének nyilatkozatáról, az Egyetemi Kőr munkájáról ír. A *Korunk Szava* kitünő új számát, a Művészet-, Zene- s Könyvrovat, továbbá a Szerkesztői üzenetek egészítik ki. A *Korunk Szava* kapható az Ibusz-pavillonokban és az újságárusoknál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca 37-a. Negyedévi előfizetése 2 pengő, egyes szám ára 40 fillér. Megjelenik minden hónap 1-én és 15-én.

Szerkesztői üzenetek

D. M. Jó rim és ritmusérzék nyilvánul meg verseiben. Szerényebb igényű hetilap talán szivesen venné őket. A mi lapunk irodalmi rovata igényesebb és rovatvezetőnk egyébként is hosszabb időre el van látve versekkel és elbeszélésekkel. — **Némo.** Tessék talán hitbuzgalmi laphoz fordulni. Napilap mar természeténél fogva is stílustalan keret ilyen természetű írások számára. Egyébként a legnagyobb készséggel megbo csájunk! — **M. D.** Ez az írás is inkább hitbuzgalmi lapnak felel meg.

Z. S. Legutóbbi üzenetünkben már válaszoltunk Önnek. Valószínűleg elkerülte figyelmét. Ez az üzenet így szól: novellája, sajnós, túl hosszú a napilapba, versekkel pedig hosszú időre el vagyunk látva s így azok közlésére csak hónapok múlva kerülhetne sor.

IDŐK SODRÁBAN

A rutén kérdés

Irta: Rády Elemér

A *Magyar Lapok* hasábjain rámutattam már arra, hogy a cseh válság lavinája nem áll meg a nemzetiségi területek elkapcsolásánál. Kétségtelen, hogy ez a csehekre nézve fájdalmas műtét lényeges egyhülést hoz majd s kapcsolódni olyan feszítő erők, amelyeknek esetleges robbanása a csehszlovák állam határain túl is érezhető lett volna. De ez még nem jelenti a teljes konszolidációt és további súlyos problémák várnak megoldásra. A mai csehszlovák állam ugyanis megmaradt részeiben sem nemzeti állam, hanem három önálló nemzeti öntudattal és külön nemzeti aspirációkkal bíró állam hazája.

A csehek mellett ott él a két és félmillió szlovák nép és a félmillió rutén nemzet. Ez a két nemzet már a csehszlovák állam megalakulása pillanatában önálló nemzetiségének kihangsúlyozásával és fejlődéséhez nyújtott garanciákkal lépett szövetségbe a csehekkel. Húsz esztendő alatt ezeket a külön nemzeti aspirációkat a prágai centralizmus elnyomta, de most az egész államra nehezülő válság óráiban mindkét nép olyan határozottan lépett fel, hogy nagyobb nehézségek elkerülése végett Prága kénytelen volt kapitulálni. Ennek eredménye lett, hogy ma külön-külön szlovák és rutén kormány működik és arról folyik a vita, hogy Csehszlovákia a három nemzet szövetségi államává alakul át.

Csehország belső szerkezetéről e pillanatban nem lehet képet adni. A húsz esztendő alatt érvényben volt cseh alkotmány papíron ma is érvényes, de a valóságban már régen túlszárnyalt felette az idő. Az államfőt Benes lemondása óta már rég meg kellett volna választani, a külön kormányok kinevezésére nincs frott jogalap, a jogalkotás minden alkotmányos előírás ellenére rendeleti úton történik s olyan szervek adnak ki rendeleteket, amelyeknek helyzete még az érvényben lévő jogszabályok szerint teljesen tisztázatlan. Az egész helyzet közből füstölő kócos s hosszú hónapoknak kell eltelnie, míg a tényleges helyzetből egy jogrendnek nevezhető állapot alakul ki. Hogy az új cseh-szlovák-ruszin ország merőben más lesz, mint Csehszlovákia volt: ez csöppet sem kétséges. Csúpn az problematikus, hogy a szlovák és rutén nép nagy hirtelenséggel megalakított önállósága a jövőben is valóban meglesz-e, vagy esetleg — a normális állapotok beálltával — nem következik-e be a csehek részéről a retorzió s nem jön-e ismét egy centralista irányzat. Akárhogy is alakul a jövő, a csehszlovák állam belső konszolidációjához még hosszú hónapoknak, sőt talán éveknél kell eltelnie, s akkor is kétséges, hogy a biztosan bekövetkező gazdasági problémák nem vetnek-e fel újabb és újabb kríziseket a három nép együttélésében.

Ez a helyzet ma Csehországban. És ebben a válságban talán még a szlovák népnél is több szó esik egy kis nemzetről, amely mint a cseh állam harmadik „államalkotó” népe ezekben az órákban a belső forrongás fájdalmas korszakában él. Ez a nép a ruténség. Félmillió kis nemzet ez, amely az ország keleti részében borzalmas szegénységben, a természet viszonytalanságaival küzdve, a Kárpátok őserdőinek nevezhető terméketlen vad vidékein él már hat század óta. A tatárjárás után kezdtek a Kárpátok tulsó oldaláról, jórészt a magyar földesurak telepítése révén átszivárogni Magyarországra területére. A külön rutén népiség lassú történelmi folyamat eredménye s azáltal jött létre, hogy a beszivárgott szláv elem a magyar fajával keveredett. Másszóval a rutén népi különállóság a szláv-magyar keveredés által jött létre. A legjobb bizonyíték erre, hogy a rutén

családoknak egy igen nagy része magyar nevű. Egy tudományos kutatás kimutatja például, hogy a 139 rutén község közül a XVIII. században 91-ben éltek magyar nevű rutének.

A letelepedő rutén-szlávok primitív, fél-nomád nép voltak. A telepítők részéről megindult a rutének „civilizálása” az akkori idők módszerei szerint természetesen, de a török-

*****

JOHN DONNE:

SZENT SZONETT

Zendüljetek meg, kürtök, a kerek föld
képzelt sarkain és ébredjetek,
lelkek: beláthatatlan ezredek,
kiken a sírnak jégbillinse megtört!

Öltetek új testet, kiket sebes
víz ölt meg, vagy tűz; kor, vagy zsarnok önkény,
törvény, kétség, vagy gyilkos kór — s örök tény
szítál rátok, hogy szívetek repes!

De várjatok még s én is töredelmes
gyászát öltök, mert ha így megjelenek fenn,
telézve búnnal: az Ur nem kegyelmez.

Add Isten, hogy rút bűneim levessem
s akkor, tudom, hogy megpecsételéd
még itt a földön üdvösségemet.

KÉPES GÉZA fordítása

*****

vész sok mindent, így ezt a folyamatot is visszavetette. A ruténség nagy nyomorúságának az oka a földhiány. A Rákóczi-felkelésig a magyar földesurak igyekeztek ezen segíteni és földhöz juttatták a szerencsétlen népet. Rákóczi-féle szabadságharc után azonban Bécs úgy büntette meg a „gens fidelitímét”, Rákóczi leghűbb rutén katonáit, hogy hatalmas latifundiumokat létesített a Rutén-földön. A ruténség így jóformán kenyér nélkül maradt. A XIX. században ezt csak fokozta, hogy erre a csaknem állati sorban tengődő népre rávetették magukat a Galiciából jövő s a kizsákmányolás féktelen vad ösztönétől hajtott „kazárok”, akik a kocsmá, a pálinka borzalmas fegyverével kitérték megmaradt földjéből is a ruténséget. A magyar kormány ezen a helyzeten akarván segíteni, kormánybiztost küldött ki Egán Ede személyében. Egán páratlan lel-

kesedéssel látott hozzá a rutén nép megmentéséhez s elsősorban a „kazárokat”, ezt a galicai fél-nomád zsidó népséget szorította háttérbe. Egán orvul meggyilkolták — nem kétséges, hogy azok, akiknek érdekeit veszélyeztette. A kormány hegyvidéki-akciója megakadt, majd jött a világháború és az összeomlás. Ruténföld előtt új lehetőségek és új problémák nyíltak.

Az 1918-as esztendőben a ruténség vezetői három irányban orientálódtak. Az egyik kis csoport a Csehszlovákiához, a másik az Ukrajnához való csatlakozást, a harmadik nagyobb csoport pedig a Magyarországon való megmaradást szorgalmazta. A zavaros idők úgy hozták magukkal, hogy a Ruténföldet Csehszlovákiához csatolták, mint autonóm földterületet.

Az első csalódás akkor érte a ruténséget, amikor az autonóm ruszin föld határait úgy szabták meg, hogy egy igen tekintélyes rutén-lakta területet egyszerűen Szlovákiához csatoltak s csak egy részre adták meg papíron az autonómiát. A másik csalódás, — amely húsz esztendő elkeseredett küzdelmet eredményezett, — az volt, hogy a megígért autonómiát nem hajtották végre. Emlékeztünkben van még Kurtyák Jánosnak, a rutén nép néhány év előtt elhunyt nagy fiának kétségbeesett nagy küzdelme, amit Prága centralisztikus politikája ellen folytatott s amelyben ez az élet-erős, hatalmas férfi teljesen felmorzsolódott anélkül, hogy eredményt tudott volna elérni.

Mindez elkeserítette a ruténséget. De talán a függetlenségi küzdelmeknél is nagyobb elkeseredést váltott ki, hogy a ruténség az új államban súlyos gazdasági helyzetbe került. A rutén értelmiségi fiatalok elöl elvette a kenyeret az a rengeteg cseh hivatalnok, tisztviselő és bevándorló szabad foglalkozású, akik valóság- gal előzönlöttek a különben is szegény földet. A köznép pedig két legfontosabb jövedelmi forrásától esett el: megszűnt az alföldi nyári idénymunka, amely átlag évente 8—9000 családnak biztosított télire mindennapi kenyeret és — az új határok miatt — megszűnt a Tiszán a fauszlatás. A rutén népnek tehát olyan gazdasági esélettség jutott osztályrészül, amelyre emberemlékezet óta nem volt példa.

Ezek a körülmények érlelték meg a rutén nép vezetőiben a gondolatot, hogy most, amikor Csehországban a népek új életkörülményeket alkotnak a maguk számára, ők is követeljék a rutén nép szabad önrendelkezési jogának érvényesítését. Természetesen a ruténség ma már öntudatos nemzet, amely a maga népi különállóságát minden körülmények között biztosítani akarja s bármelyik államhoz is kíván csatlakozni, ez a csatlakozás csak a ruténség kulturális és közigazgatási autonómiájának biztosításával történhet. De ezt a népi különállást, ezt az önállóságot minden körülmények között össze akarják egyeztetni a gazdasági törvény-

szerőségekkel, mert tudják, hogy egy olyan „ön-állóság”, amely nem biztosítja az életet, csak üres fikció.

Ennek az elgondolásnak volt a szószólója Bródy András, az első rutén miniszterelnök, aki a prágai központi minisztertanácsban ezt a nézetét kifejezésre is juttatta s éles összetűzése volt Sirovy miniszterelnökkel. Bródy állásfoglalásának az eredménye az lett, hogy Sirovy le tartóztatta s az első rutén miniszterelnök ma Prágában „védőőrizetben” van. Prága gyorsan új miniszterelnököt nevezett ki a rutén nép számára Volosin kanonok személyében, aki azonban igen messze áll a ruténség érzelmevilágától, amit az is bizonyít, hogy az utolsó választások alkalmával az összes szavazatoknak mindössze három százalékát kapta meg.

Volosin és kormánya vakon kiszolgálja Prágát és Sirovy meg is van elégedve kreaturájával. Nem így azonban a rutén nép. A Ruténföldön puskák ropognak, itt is, ott is lázadás üti fel a fejét, a „rutén” miniszterek ablakait betörik, Volosin csak rendőri felügyelettel mer hivatalába menni s a békés, jámbor, istenfélő rutén nép valóságos megbolygatott hangyaboly, amelyből elfojtott indulatok és vágyak törnek fel. És egyelőre nincs remény a megnyugvásra. Sőt: a magyar területek lekapesolása után a Ruténföld termékenyebb részei is elesnek és megszakad az összeköttetés az ország nyugati részeivel. Ujabb és újabb problémák tornyosulnak föl s az elkeseredés egyre nő.

Mi lesz a Ruténföld sorsa? Mikor nyugszik meg a ruténség, hogy oldódik meg az egyre bonyolultabb, egyre válságosabbá váló rutén kérdés. E pillanatban meg az a helyzet, hogy Volosin Sirovy generális szuronyára támaszkodva látszólag ura a helyzetnek. De mi lesz, ha a gazdasági nehézségek végsőkig fokozzák az elkeseredést s a ma helyenként kitörő elkeseredés hatalmas tengerré dagad s a Ruténföld népe a maga egészében követeli szabad elhatározási jogának érvényesítését? Kérdések, amelyek most már nem csak Prága számára jelentenek gondokat, hanem az egész világ érdeklődését kezdik foglalkoztatni. A rutén föld felől kísértetiesen fel-felhangzó puskaropogások figyelmeztetik a világot, hogy a cseh válság még nem oldódott meg...

A japánok által megszállott Tsinan városában nagy felvonulást rendeztek, Csang-Kai-Sek ellentüntetésül. A felvonuláson a marsall és felesége életnagyságúnál nagyobb karikatúrát hordoztak körül a városban. Távolkeleti ízlés...

A megnyugodott európaiak jó síszezonra készülnek a svájci hegyekben

Svájcba özönlének a világ nagy művészei. — Egy zürichi nagyszálloda százéves jubileuma

Genf, november hó.

Svájcba változatlanul tart az idegenek beözönlése, bár az ismeretes megszorítások itt is újítást állják a munkanélküliek, menekültek be-

vándorlásának. A jómódúak, vagy akiknek letéjük, pénzüik van Svájcban, vagy azok, akik végleg vissza akarnak vonulni az üzleti tevékenységtől és Svájcba vágnak, könnyen elérhetik céljukat. Ennek következtében tele vannak a svájci nagyszállodák, különösen a zürichi, bázeli ismert hotelek, amelyekben nem olyan könnyű szobát kapni, mint az idén februárban volt. A hotelekről szólva meg kell említeni hogy a jólismert zürichi Baur-szálloda az elmúlt napokban ünnepelte fennállásának százéves évfordulóját.

A hotelek egyébként erősen készülnek a téli szezonra, mert abban bíznak, hogy az idén a megnyugodott Európában különösen jó síszezon is lesz és Amerikából is jönnek majd turisták.

Zürichben egyébként soha olyan nagy idegenforgalmi és művészeti nem volt, mint mostanában. Külföldről is több ismert művészember tette át működésének színhelyét Zürichbe, így többek között Kálmán Imre, a világhírű, magyarszármazású zeneszerző és Bohor Margit, a bécsi opera volt művésznője. A világ minden ismert énekesé ide jön most vendégszerepelni, mert hiszen a svájci franknak nagy a vonzóereje. Itt lépett fel Tito Schippa is, tízfrankos helyárák mellett és a változatosság kedvéért ugyanabban a teremben másnap Jules Sauerwein, a Paris Soir munkatársa tartott előadást a demokráciáról és a diktatúráról.

Kálmán Imre világhírű operettjének, a Marica grófnőnek volt a napokban a repríze Zürichben, óriási siker mellett. A Mozart-kultusz is fellendült Zürichben, a híres salzburgi professzor, dr. Bernhardt Baumgartner november folyamán tíz előadást tart Mozartról és a résztvevők kórusban is énekelnek és gyakorlati úton is érvényesülhetnek.

Svájc egyébként bizonyos fokig az egész világ műhelye. Tőkájának kihelyezésén felül az ország főleg abból él, hogy nyersanyagot importál és készáruat visz ki. Ezért konjunktúrája bizonyos fokig visszatükrözi az egész világ gazdasági helyzetét.

ERŐS ALFRÉD:

LAUDES SICULORUM

AZ ASSZONY

Tizenkét gyermekének tiszta gyolcsból szőtt inget. Az urának a keresztiszülők ajándékából varrt meleg kabátot: hogy otthessen télen a Misén.

A haja barna még s a két szeme ragyog, az ajka mosolyog s könnyen beszél, két keze folyton jár: a munka szent ösvényein, egyenes, tiszta ösvényén.

Hol mos, hol főz, az állatokat eteti, ruhát tereget, házat takarít.

Az ágy magosra vetve, padlás kiséperve, a szoba tiszta, ablakban virág, és tizenkettőre terítve már az asztal: farró leves és fekete karaj vár sok éhes szájra s angyali-imára.

Csak egy hely üres az asztalnál délben-este. Az édesanya sűrű egyre köztük, a tűzhelynél s a kamrácskában forgolódik, hogy mára is találjon valamit, ami urának és a gyermekeknek örömet csiholl! Mert ez a boldogság — az öröm, a megelégedettség arcukon.

Ilyenkor látja, hogy a kis faház megnövekszik az erdők és hegyek közt s angyal köszönti benne Máriát.

AZ EMBER

Keveset szól. Akkor is gyermekére gondol s a házra, két tehénre, a földre, amit ősszel szántani akar még míg a barna rögnek nyírka van és nem fagyott acinttá. Ó fizeti elsőnek az adót, aztán több dolga nincs a Hivatalnál. A földnek él, a háznak, a családnak: Istennek és a népnek.

Az eljövendő boldogságnak él, amelyet Isten ad s a gyermekek. Azért vet, szánt, arat, és fuvaroz és gyűjt nap-nap után: imádkozik és dolgozik. A gondolatja nem jár fűt úton, irigység, bosszú nem marja szívet, mert benne zsong a gond s a szeretet: Istenre gondol és sok gyermekére.

Mikor tavasszal végigmegy köténnyel a nyílt barázdán s jobbkezeben lendül keresztalakban (ő földellen fővell) a virradatban csillanó aranyrag: nyomában lép egy másik Magvető. Amikor szánt, arat, lovat hajt és otthon oktatgatja gyermekét: a Magvető mindig mellette áll és áld. Szívéből új erőt, kegyelmet sugároz rá s az otthonára — a völgyre, kis falura, árva népre, szebb jövőre. S tizenkét gyermek az apjuk körül ragyogó szemmel néz a Magvetőre.

Attlee őrnagy — „Öfelsége ellenzékének vezére“

Attlee őrnagy!

Van-e, ki a nevet nem ismeri?

Az angol parlament legnagyobb és legtekintélyesebb ellenzékének a vezére ő, s mint ilyen, fontos szerepet visz az angol politikai életben.

Attlee őrnagyról nem lehet olyan színes, változatos képet rajzolni, mint pl. Churchillről. Róla — jóllehet a kormányra szembeni magatartása gyakran veszélyezteti Chamberlain jószándéku békepolitikáját, — nem lehet egyszerűen és kissé talán komolytalanul, azt írni, hogy „Európa Krampusza“, mint ahogyan Churchillről megaplapítottuk. Nem lehet azért, mert ő a kevésbé színes egyéniségek, de feltétlenül a komolyabb és megbízhatóbb politikusok közé tartozik.

Az ő politikai pályafutása a meggyőződéses szocialista és munkáspárti politikus egyenes, töretlen útja. Pályáját nem tarkítják tragikomikumok és humorbűfűlő epizódok. S ha egyszer, pályája kezdetén elő is fordult életében egyetlen átpártolás, az nem állhatatlanságból és nem megbízhatatlanságból, hanem belső meggyőződésből fakadt. Szónoklataival nem széltíti el, de nem is mosolygattja meg az alsóház olykor humorra, derűre szomjazó honatyaát.

Furcsa és szokatlan helyzetek persze az ő politikai szereplésében is adódnak.

Ki ne emlékeznék például arra az esetre, amikor, őszinte — bár sokak előtt bizonyára érthetetlen — rokonszenvétől indítatva megátogatta a köztársasági Spanyolországot. Ekkor történt, hogy megérkezésekor, tiszteletére — mint ahogyan az „angol király öfelsége ellenzékének vezére részére“ kijár — a kivézenyelt zenekar a „Good save the King“-et, az angol királyhimnuszát játszotta. A spanyol köztársaság jelen volt képviselői az angol királyhimnusz — moszkvai mintára, — felemelt öklökkel fogadták. Attlee őrnagy, bár maga is érezte a helyzet rendkívül groteszk és viasz voltát, — követte a többiek példáját és ő is felemelt öklökkel köszöntötte hazája himnuszát, mely úgy szól, hogy „Isten óvd meg a királyt...“

Attlee őrnagy, mint már említettük, meggyőződéses szocialista és munkáspárti, aki szívvél-lélekkel szereti a maga pártját. Mint ilyen, úgy véli, hogy egyedül üdvözítő és egyedül célravezető politika csak az lehet, mely baloldali, úgynevezett „demokrata“ értelemben és szempontoktól irányítva oldja meg a szőnyegen lévő problémákat. Így, mindenkor élesen szembe helyezkedik Chamberlain miniszterelnök kétségbevonhatatlanul jóakaratu békeszándékai-val, aki az igazi békét csak a demokrata nagyhatalmaknak az úgynevezett totális, tekintélyuralmi kormányzatokkal való összefogása és békés együttműködése útján tartja megteremthetőnek és biztosíthatónak. Jellemző, hogy amikor Chamberlain az angol alsóházban az általános megkönnyebbülés örömkönyveit között világtörténelmi jelentőségű és világtörténelmet alakító müncheni útját bejelentette, az alsóház minden képviselője mellett Attlee őrnagy is — a maga és pártja nevében — őszinte örömmel üdvözölte Chamberlainnek ezt az elhatározását és szerencsekívánatait fejezte ki nagy békeküldetéséhez. Amikor pedig Chamberlain Münchenből visszatért, magával hozva a megmentett béke holdog fellékelését és beszámolt az alsóházban az egyezmény lényegéről, — ugyanaz az Attlee őrnagy bizalmatlanságát nyilvánította a miniszterelnök külpolitikája iránt... Nyilván azt várta, hogy Münchenben a békét a totális államok megálázásával és Csehszlovákia ügyének diadallajuttatásával fogják megmenteni.

A minap pedig, amikor Chamberlain bejelentette, hogy szilárd elhatározása a már hónapokkal ezelőtt megkötött angol-olasz egyezmény hatálybaléptetése: ismét Attlee őrnagy szólalt fel elsőnek — a ház egyetlen kommunista képviselőjének közbeiktatásától eltekintve, — a tagadhatatlan békecélokat szolgáló határozat ellen.

Lássunk most néhány jellemző vonást erről az Attlee őrnagyról az általunk már idézett Carl-Erdmann Pückler arcképsorozata alapján. Mindenekelőtt lássuk, honnan ered Attlee őrnagynak ez a katonai címe? Fényképein ugyanis mindenütt polgári ruhában látjuk őt.

Clement Richard Attlee a maga őrnagy címét annak a körülménynek köszönheti, hogy a háboruban a közép- és közelkeleten, valamint Franciaországban bátran küzdött a csatatéren. Mai állását pedig annak a ténynek köszönheti, hogy a harcok után átélte élményei a háború meggyőződéses ellenségévé és szocialistává tették. Ez az egyetlen összefüggés az őrnagy cím és a parlamenti ellenzék vezére között. Aki azonban

egyszer Angliában valamilyen katonai címet kapott, az élete végéig viseli azt. A katonai cím az előnév helyébe lép.

Ez tehát Attlee őrnagy címének titka. Tiszta kellett egyszer ezzel is jönnünk, mert talán a legtöbben úgy képzelik el, hogy ez a bizonyos Attlee őrnagy, akiről angol parlamenti tudósításokban oly sokat hallani, — tényleges tiszti egyenruhában ágál az alsóházi padok között...

Attlee őrnagy Oxfordban tanult és buzgóságát főként a modern történelemtudományok szentelté, ami arra mutat, hogy már akkor is foglalkozott a gondolattal, hogy politikus lesz. Az ügyvédi pályát választotta, s amikor 1905-ben az ügyvédi gyakorlatra az egyetemről utnak indították, előbb a konzervatív párt felé mutatott hajlandóságot. Belsőleg igen közel állott Joseph Chamberlain gondolatmenetéhez, ahhoz a Joseph Chamberlinéhez, akinek a fiával, Neville Chamberlainnel ma az alsóházban a legélősebben szembe helyezkedik. Birodalmi kereskedelem és vámreformok tüntek fel akkor előtte követendő célokként. A sors azonban London keleti külvárosának szociális munkájával hozta kapcsolatba, s a szegénység és nyomor, amivel ott találkozott, olyan mély benyomást gyakorolt lelkére, hogy már akkor bensejében a szocialistákhoz húzott, noha ténylegesen még az akkori független munkáspárt tagja volt. Később a Ruskin Kollégium előadója, még később a londoni nemzetgazdasági főiskola, a London School of Economic Science docense lett, amelyet kezdetől fogva erősen baloldali szellemben vezettek és amelynek

előadói állásából a munkáspártnak több vezéré került ki.

Mint tanktiszt, súlyosan megbetegült. A leggyorsabban tábori kórházban érte meg. A betegség hosszú, magányos óráiban szocialista meggyőződése még jobban megerősödött s amint előadói tevékenységét a háború után ismét megkezdte, már akkor elhatározta, hogy politikailag is a porondra lép. London Stepney városrészenek a polgármestere lett, egy iskolát vezetett, jótékony célu előadásokat szervezett, s végül, 1922-ben, megválasztották az alsóházba, ahol gyorsan az előtérbe került. MacDonald parlamenti magántitkáraj egyikéül nevezte ki és amikor a munkáspárt kormányra került, a hadügyminisztérium államtitkára lett.

Carl-Erdmann Pückler így festi meg Attlee őrnagy alsóházi portréját:

Ma Attlee őrnagy az alsóház ellenzéki oldalán az első pad közepén ül, csaknem szemben a miniszterelnökkel. Mégis: ritkán néznek egymás szemébe. Attleeknek ugyanis megvan az a kiváltsága, — amit az első padban ülő képviselők gyorsan magukéva tesznek —, hogy lábát felrakhatja az előtte álló asztalra. Az első kormánypárti padokhoz ülnek a kormány tagjai, az első ellenzéki padokhoz pedig az ellenzék volt minisztertagjai és vezetői. Csak ők tehetik fel a lábukat az asztalra, illetve annak széle, kiálló peremére, mert a többi képviselő előtt sorpult — mint más parlamentben — sem asztal nincs. Az egész alsóházban egyáltalában mindössze csak egy asztal van a széles folyosón, mely a ház két oldalát elválasztja, egy körülbelül 8 méter hosszú, tömör alkotmány, amelynek egyik végén a jegyzőkönyvvezetők ülnek, fehér parókájukban. Nem minden elsőpadbeli hely tulajdonosa van azonban abban a helyzetben, hogy lábával az említett asztalt elérje, mert az meg lehetőséget mesze van a padtól! A konzervatív képviselők általában hosszúlábúak, mintahogyan általában magasabbra is nőttek, mint a munkáspárti képviselők, akik, mint gyermekek, sokkal

**AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK
ÚJ JÁTÉKTERVE
HAVONTA
AZ EDDIGI 12 MILLIOMOS HELYETT
18 MILLIOMOST
KREAL
A SORSJEGYEK
63%-A
NYER**

Térjen be akármelyik sorsjegyárus-
hoz és kérje az Állami Sorsjáték
ÚJ JÁTÉKTERVÉT

KERESZTREJTVÉNY

45. (336.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12								13		
14			15							16
17		18						19	20	
21					22	23		24		
25				25				26		
27						28				
29					29	30				
31	32		33		34			35	36	
37					38			39		
40			41							42
43		44						45	46	
47										

Megjéjtésnél a következő sorok küldendők be: Vízszintes: 1., 15., 28., 47. Függőleges: 1., 6., 11., 30., 33.

Beküldési határidő: november 16.

Vízszintes sorok:

1 Volt magyar miniszterelnök. 12 Azelőtt, latinul. 13 Hivatali helyiség. 14 Folyadék. 15 Ilyen állat az ökör. 16 Nem egészen ott. 17 Magyar költő. 19 Ojamba való. 21 Vissza: uri. 22 Egyforma betűk. 24 F-el egyiptomi uralkodó. 25 Exminiszter. 27 Hajthatalan. 28 Nagy-Britannia része. 29 Svéd feltaláló. 31 A „Dorottya” egyik alakja. 34 Ur, idegen nyelven, ford. 35 Kis ló. 37 Héber c. 39 Verstani fogalom. 40 Azonos hangzók. 41 Vihar, más szóval. 42 Párm. 43 Lent (ék. hib.) 45 Ázsiai említi névelővel. 47 Német csillagász Mátyás udvarában.

Függőleges sorok:

1 Balatoni fürdő. 2 Kisfaludy-dráma, ford.

3 Párt. 4 Német költő. 5 Puha. Pl. fa. 7 Hagy, latinul. 8 Ilion. 9 Ivóban van. 10 Tréfás mondás. 11 Nemzetiség. 18 Kedvező alakulat. 20 Oszlopokkal övezett. 22 Mitológiai hős. 23 Nem nekem. 25 Német általános alany. 26 Vissza: latin házi isten. 30 Szunda-sziget. 32 Egy darab kenyér. 33 Vissza: latin prepozíció. 35 Irodalmi műfaj. 36 S-sel hirtév. 38 Futó ikerszáva. 39 Tudós gyűjtő. 44 Gally. 46 Betű kiejtve.

43. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Visz. 1. Kaszabol. 7. Hektikás. 47. Albrechta Berger. 82. Osztriga. 83. Csinzánó. Függ. 1. Karcsont. 12. Szatymaz. 15. Benedetto Varceli. 43. Takarodó. 52. Meseautó.

szűkösebb körülmények között nőttek fel és sokkal gyengébben táplálkoztak. Attlee, aki gyerekkorában hasonló körülmények között nőtt fel, mint a konzervatív képviselők, hosszú lábával éppen eléri az asztalt. Ehhez azonban az egész ülőhelyzetét meg kell változtatnia, olyan formán, hogy inkább fekszik, mint ül és feje majdnem a szék ülőrészen nyugszik. Ezt a furcsa ülési módot mindig föl is veszi. Órákon át követi ebben a furcsa testtartásban a vita menetét. Szomszédai között nem is látható. Csak a lábait látják. Ha egy-egy kérdéssel a vitába bele akar kapcsolódni, az nem villámgyorsan történik, mert először a lábát kell visszahúznia és azután nagynehezen felemelkednie. Ily módon idő nyer szavainak átgondolására, amire szüksége is van. Mert Attlee nem különösképpen „schlagfertig.”

Egyáltalában semmi sincs, ami Attleének különösképpen sajátja lenne. Nem különösebb egyéniség; nem nagystíliú szónok s nem ügyes parlamentér. Nincs meg benne különösebb mértékben a nagy politikai vezérek egyetlen tulajdonsága sem, de mindennel rendelkezik bizonyos mértékben. Azt mondják róla, hogy igen magacs, hogy jó emberismerő, hogy nagy értőtalálékai vannak és gondosan mérlegel, mielőtt valamilyen vállalkozásba kezdene. Mind olyan tulajdonságok, melyekkel egyébként nagy politikai vezérek nem dicsőködnek.

Attlee órnagy tulajdonságai közé tartozik az is, hogy nem ismer pózokat, a féltékenység — természetesen politikai és közéleti értelemben — távol áll tőle, nincsenek ellenségei. Amikor 1935-ben Lansbury, a koros pártvezér, vonakodott attól, hogy a párt megtörő határozatához Olaszország ellen hozzájáruljon, új vezért kellett választani. A versengés igen nagy volt és így találták végül azt a kiutat, hogy Attleet, az eddigi helyettes pártvezért bízzák meg az ügyek további vezetésével. A legnagyobb ellenzéki párt vezérének lenni nem kis dolog, mert ez az állás az „Öfelsége ellenzékének vezére” címmel van összekötve. Ez úgynevezett kulcs-helyzet Anglia politikai életében, melynek jelentősége abban is kifejező, hogy egy idő óta évi 2 ezer font fizetéssel jár. Az ellenzék vezére nincsen egy ellenzékiség az alsóházban a kormány-párt vezérével szemben, aki szokás szerint maga a miniszterelnök, ha az véletlenül nem lord és nem a felsőházban ül.

Alig két hónappal Attlee megbízása után általános választások voltak. Bár a munkáspárt vereséget szenvedett, Attleet az új ulészak kezdetén végérvényesen az ellenzék vezérévé választották. Egyetlen ellensége sem volt. Ő tulajdonképpen „kigyézéses megoldás” volt. Fő ellenlábasa Herbert Morrison volt. Attlee 58 szavazatot, Morrison 44-et, Greenwood 23 szavazatot kapott. A második választási menetben Greenwood kiválása folytán Attlee csaknem kétszerannyi szavazattal rendelkezett, mint Morrison. Így lett a párt vezére.

Attlee szívesen tart előadást felszólalásai keretében. Még mindig a London School of Economics szelleme irányítja. Beszédei során újra és újra felhangzanak ezek a mondatok:

— Vagy hemegnyünk az igazságosság új világába, vagy megmaradunk az igazságtalanság kapitalista világában... Civilizációt csak tudományosan építhetjük fel, melyben a nemzetet a termelés lényeges instrumentumainak működésénél uralkodó erővé tesszük...

Ime: Attlee órnagy arcképe.

Mint előre jeleztük és mint az elmondottakból látjuk, — Attlee órnagyról nem lehet szórakoztató, színes képet rajzolni. — Nem rakétaszzerű, robbanó, magávalsodró egyéniség. De megbízható, komoly és póznélküli, s az angol parlament legnagyobb ellenzéki pártjának, vagy, mint mondják, „Öfelsége ellenzékének” vezére, s mint ilyen, jelentős szerepet visz Anglia politikai életében és szavai a fontos döntéseknél súlyosan esnek latba. Ezért az ő szavaival, az ő magatartásával szemben részen kell lenni. Chamberlain sziklaszilárd hite és békeakarata s a kicsinyes dícséreteken és bírálatokból való bölcs és magas korával járó fölül-emelkedése kell ahhoz, hogy minden éles kritika és zembelyezkedés ellenére tovább folytassa azt a megkezdett utat, amely a tekintélyállamokkal való megengedésen át végső célként Európa megbékéléséhez vezet.

Fodor Viola.

Pályázati hirdelmény

A foeni, mezőfényi róm. kat. iskola német tagozatához tanerőt keres. Pályázhatnak államilag érvényes oklevéllel rendelkezők. Tanítói fizetés havi 1000 lei. Pályázati határidő 1938. nov. 6. Pályázatok római katolikus plébánia. Foeni, up. Carei. Jud. Sălaj, küldendők.

Hűséges híve: Öfelsége kerületi adófelügyelője...

London, október hó.

Egy héttel ezelőtt, igen kedves társaságban, diskurzus közben kellemetlen dolgot derítettek ki rólam. Megállapították, hogy adóköteles vagyok. Huszonkilenc évet éltem anélkül, hogy valaha is fizettem volna akármilyik államnak azért, amiért utakat épít számomra, vasutat tart üzemben, rendőrökkel vizgázlat testi biztonságra stb. stb. De nem vádolt a lelkiismeret, mert csak azért nem fizettem adót, mert nem volt — mi után...

Hát erről van szó!

Ugy történt, hogy az említett társaságban két angol úr a súlyos adókról panaszkodott s én szerényen, de nagy megnyugvással megjegyeztem: a szegénységből is háruznak előnyök az emberre, mint tesztem, az adófizetés-

től való mentesség. A két gentleman úgy ugrott fel, mintha kigyó csípte volna meg, aztán magyarázatba kezdtek s rólam tíz perc múlva csorgott a verejték. Kiderült, hogy legalább hét esztendeje, mióta Angliában lakom, adóköteles, illetve adóvallomásköteles volnék, mert itt, a munkanélküliektől eltekintve, szinte minden ember fizet adót, akármilyen kicsi összegűt is!

Ismerem az angol törvény kéréseketlen szigorúságát. Tökéletes védelmet nyújt az ártatlannak, de annál kegyetlenebbül sújt a bünnökre. Szinte láttam már a zord közbíró, az angol igazságnak ezt a nagyszerűen fizetett hivatalnokát talárljában, ahogy középkori inkvizitorként csontos ujját rámszegezi és példás büntetést kér. S láttam az esküdteket, akik fejüket csóválják erkölestelen magatartásom fölött és hallottam az ítéletet, amely kényszer-munkáról szól...

A két úriember, miután magához tért megdöbbenésből, bölcs tanácsokat adott:

— Forduljon valami jó ügyvédhez, mondjon el neki mindent, aztán jelentkezék vele együtt az illetékes adóhivatalban. Tegyen töreldelmes vallomást, hivatkozzék jóhiszeműségére, kis jövedelmére s tán megtörténik a csoda, hogy párszáz fontos bírsággal megússza a dolgot.

Legkellemetlenebbül érintett az egyik úrnak az a megjegyzése, hogy bár ez mindenkinek magánügye, mégsem egészen korrekt do-

Hönig
Frigyes
HARANG-ONTODE
Arad,
Str. Barařta 10-21
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

log olyan államot megkárosítani, amely polgáiraival szemben a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítja.

„Kedves Uram, adóbevallását köszönettel vettem”

Elhatároztam, hogy akaratlan bűnömöt a legsürgősebben jóváteszem. Megköszöntem a két gentleman információit és másnap elmentem VI. György öfelsége Westminster-kerületi adófelügyelőjéhez. Keveset forogtam eddig életemben adóhivatalban, de a ritka esetekből meg a gyakori hallomásból valahogy nagyon zord kép alakult ki bennem erről a hivatalról, épp azért igen kellemesen lepett meg a westminsteri adóhatóság főhadiszállása.

Magánház első emeletén székel a hivatal, s olyan benyomást tett rám ragyogó tiszta bútoraival, csillogó pultjaival, mint egy szerényebb takarékpénztár valami amerikai kisvárosban. Beküldtem névjegyemet az adófelügyelőhöz s pár perc múlva bevezettek a rokonszenves, őszhajú úriemberhez. Igen barátságosan fogadott, cigarettával kínált s azza a megnyugtató jóindulattal beszélt velem, amelyet a hittérítők használhatnak valamely gyarmaton. Mikor végig hallgatta vallomásomat, átadott egyik segédjének, de távozás előtt melegen megrázta a kezem.

A segéd gyóntatószékszerű emelvény elé vezetett s ott, összedugott fejjel, úgy suttogtunk néhány percig, mintha összeesküvést szöjtünk volna. A gentleman megállapította, hogy adóköteles vagyok, hosszú íveket adott át s angol alaposággal megmagyarázta, miképp töltsen ki azokat.

Pár nap múlva levelet kaptam: magától az adófelügyelőtől. Jó papírra írott, kifogástalanul gépelt levél volt, olyan, aminőt angol businessman szokott írni üzletfelének. Ez volt benne:

— Kedves Uram, adóbevallását őszinte köszönettel vettem. Nagyon örülnék, ha volna kedves értésemre adni, mikor látogathatna meg abból a célból, hogy az ön angol jövedelmei adóköteles voltáról beszélgetnénk. Hűséges híve: J. H. Goddard, Öfelsége kerületi adófelügyelője.

A levélben csak egy dolgot találtam szokatlannak: a befejező üdvözlést. Ha az ember Angliában állami hivatalból levelet kap, mindig ezzel a mondattal végződik: ...vagyok alázas szolgája (Your obedient servant). Mivel azonban nem vagyok kicsinyes ember s a társadalmi formásokhoz sem ragaszkodom, elsíklottam a szokatlan epizód fölött, felhívtam az adófelügyelőt telefonon s megkérdeztem: lehetne-e szerencsém a következő nap délelőtti-jén?

Az angol államkincstár egyik szerényen dotált, de annál megnyerőbb modorú hivatalnok fogadott és kiderítette, hogy az 1929—33. években nem voltam adóköteles, ellenben fizetnem kellett volna 1934-ben. Mindezt megvizsgáltam azonban, hogy 1936-ban és tavaly is adómentes voltam.

Ilyen esede is van: nem sürgős az adófizetés

Nem értettem a dolgot, mert az adóköteles évből pár fonttal kevesebb jövedelmem volt, mint azelőtt és azóta. A hivatalnok aztán megmagyarázta, hogy akkor lépett életbe az új törvény, amelynek alapján az 1934—35-ös költségvetési évre visszamenően (itt suttogóra fogta a hangját) tizenkét shilling, hét és háromnegyed penny jövedelmi adót kell lerónom.

Kicsit megütődtem: vajjon mi lehet az a hét és háromnegyed penny (román pénzben 30 lei.) A hivatalnok szinte mentegetőzve tette hozzá:

— Talán méltánytalannak tartja az összeget, uram? Bejelentsem, hogy fellebbezni akar?

MONDANÁ-E VALAKI, HOGY MÁR NAGYAPA? Nem, semmiesetre sem!

Mindennap megissza URODONAL adagját, amelynek — saját bevallása szerint — köszönheti, hogy mindig jókedvű és jóerőben tartja magát.

URODONAL

megfiatalítja a szervezetet, mert kiválasztja és eltávolítja összes mérgeket és ártalmas anyagokat. Szedjen URODONAL-t.

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIAKBAN

CHATELAIN készítmény. Megbízható márka.

Ennek semmi sem áll útjában, de higgye el, nem óhajtuk megrövidíteni.

Ezt a kifejezést utoljára egy régi, finom Sloane-streeti boltban hallottam az öreg segéd-től, akivel egy bőröndre alkudtam. Benne van az egész angol kereskedelem szolidsága. Még jó, hogy az adóhivatali tisztviselő nem mondta: — Cégünk (már mint az angol államkincs-

tár) szolidsága közismert.

Pénztárcám után nyúltam, ki akarom fizetni az összeget, az adófelügyelő azonban szinte szőgyenlősen elhárította a mozdulatot:

— En, sajnos, pénzt nem vehetek át, de különben sem sürgős. Ne tessék sietni. Huszonegy napon belül ráér.

A pénzzel mégis aznap elmentem az adópénztárba, ahol szépen megköszönték, mosolyogtak és olyan udvariasan bólintottak, mintha nem tizenkét shilling, hét és háromnegyed pennyt fizettem volna, hanem tizenkétezer!

Hazafelé tartva, az Oxford-street aranyszínű ragyogásában, büszkeség töltött el. Arra gondoltam: most már én is angol adófizető vagyok, az én pénzem is szerepet játszik a brit birodalom életében. Vajjon mire fordítják? Vesznek-e belőle a hat láb magas gárdistának aranygombot a skarlát dolmányra, bojtót a trombitára? Esetleg szerény tétel lesz egy afrikai gyarmat kormányzósági költségvetésében, vagy a parlament órájának javítására használják fel? Ki tudja?!

Hozzájárulásom, igaz, csekély, de a lényeg a fontos, a lényeg! Ugy érzem, ezzel a pár shillinggel tagdíjat fizettem abban a nagyon exkluzív, de mégis vendégszerető klubban, amelynek Anglia a neve s a világon szerte előkelő fiókjai vannak...

ÜLSEY IREN

H. A.

TEGLA

Hadd mondjak halk verset terólad én ma Szolid és megvetett, rótszinü tegla.

Olyan kicsiny vagy, mégis oly hatalmas. A karcsú dóm mi más, mint téglahalmaz?

Mint minden jónak — ég felé tör vágjad. Beüled épülnek a büszke házak.

Épül belőled sok, sok pompás város S ha hívnak, mégy a kunyhók rengy falánoz.

Atomjaid kézt irgalmasság lüktet, Fagyól, hidegtől óvod bús testünket.

Lépcső is vagy. Járunk rajtad le és S tőröd alázas, halk békességgel.

S ki gondolná, hogy te vetettél ágy A művészetnek és a kulturának.

En tisztelője tolnak és eszetnek Magyarok tegla, téged is szeretlek.

Orgonák építését, átalakítását, homlokzatsípok készítését jutányosan vállalja **SZEIDL FERENC** orgonaépítő, Tg.- Mures. Palatul Cultural.

A GYERMEK

Rovatvezető:
Horváth Árpádné

Hálátlan a világ

Verembe esett a nagy mérges kigyó, nem tudott onnan kiszabadulni, erősen jaigatott. Arra jött egy földműves, kérde tőle mi a baja? A kigyó kérte, hogy segítse ki őt rossz helyzetéből. Hogyne! Eszembe sincs! mondja a földműves — az ilyen veszélyes állatokat nem szabadítom az emberekre! A kigyó egyre köpörgött és megígérte, hogy a legnagyobb jutalmat adja kiszabadítójának — amit csak a világ ad a jótettekért. Jutalmak ígérete, — az okosokat is megtéveszti — így az ember is kiségitette a gonosz, ravasz kigyót a veremből — és az utalom fejében felakarta őt falni. Ezt érdemeltem tőled? — kérde a földműves. — Ezt ígérted? Hja! — felelte a kigyó — én két nyelvű vagyok, a világ sem jutalmaz más módon!... Nem hiszel nekem? Kérdezzük meg a két legelőször erre menőt, — mit szólnak a dologhoz? Ebben mind a ketten megnyugodhatnak. Nemsokára jött egy öreg ló. Előadták neki az ügyet. — Én tizenöt évig hűségesen szolgáltam egy taligást — felelte a ló — és holnap le akar bunkóztatni! A világ így jutalmaz! Azután jött egy öreg kutya, őt is megkérdezték. Tíz évig éjjelnappal űztem, hajtottam a gazdámnak a nyulakat — most megparancsolta a vadászának, hogy pusztítson el engem! Ez a világ jutalma!

A szegény földműves nagyon megijedt, hogy mi lesz most már vele? Közben oda jött egy róka, ennek elpanaszolta a baját. — és kérte, szabadítsa meg őt a ravasz kigyótól, neki adja az udvarában levő összes tyukokat. A róka belement az alkuba. Felszólította a kigyót, mutassa meg a vermet, — hogy milyen veszélyben forgott — és hogy milyen szolgálatot tett neki az ember. Elérkeztek a gödörhöz, a róka lekúszott, — kigyó utána, mutatta, hogy feküdt benne. Erre a róka kiugrott, és az ember hir-

telen elzárta egy nagy kővel a verem nyílását.

Az ember most már meg volt nyugtva. A róka követelte, hogy a tyukház airtát átszakára hagyja nyitva. Haza érkező, elmondta a földműves a feleségének, hogy járt — és mi-

Kis vers — Szent Erzsébetről

Királykiasszonynak születél!
De boldog, soha nem lehetél...
Volt ezüst bűcsőd — arany ruhád
De csupa tövis a koronád.
A négy esztendősi négy gyermek
szeretetlen idegeneknek
szeszélyét tűri félve — sírva —
arcára szenvedés van írva...
Nagyon-nagyon szeretünk téged
szegény-árva kis szent Erzsébet.

Ilyen ígéretet tett a rókának, amiért a bajból kiségitette. Az asszony úgy vélekedett, hogy a libák, tyukok az övéi — és ő nem adja oda őket. Az ura azonban megakarta a szavát tartani, azért nyitva hagyta a tyukház airtát. Az asszony, meg a szolga, lesben álltak, s amikor beírt a róka a tyukház udvarába — elreteszelték az airtót — és úgy elverték őt, hogy félholtan rogyott össze.

Ah! — nyögött fel a szegény róka — jótéményekért csakúgyvan hálátlanság a világ jutalma! Hogy ezt megtanuljam, életemmel fizetem — most a tandíjat!...

(Németből.)

A kápzi kutya bűnhődése

Egyszer egy kutya, patak fölötti kis hídon ment keresztül, nagy darab hús volt a szájában. A szép-tiszta vízben meglátta magát — és azt hitte, egy másik kutyát lát. — másik nagy darab hússal.

A teltetetlen állat nem elégedett meg a sajátjával — a másikat is elakarta venni. Utána kapott és akkor az övét is a vízbe pottyantotta. A szép, nagy darab hús elmerült — és soha sem látta többé.

Sohasra áll szomorúan a víz partján, sajnalta, hogy olyan falánk volt, hogy elveszítette a képzeletét — a valóságot.

(Angolból.)

Fejtörő.

Ezek a számok: 6, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 20, úgy helyezendők el, hogy felülről lefelé és oldalról — 33-et adjanak.

(Beküldte: László Ildikó)

Két vonat egy helyről, egyszerre indul el, egyforma gyorsasággal halad, egyforma tavolságot fut be és mégis az egyik **nyolcvan** perc alatt, a másik **egy óra husz perc** alatt érkezik meg, hogy lehet az?

Betűrejtvény:

sz
mi

A Gyermekekről október 2. számában közölt rejtvények helyes megfejtése:

I. Betűrejtvény: Holdfogyatkozás.

II. Betűrejtvény: Ernő.

Bűvös szöveglet: Emőke, mese, ősz, ke, e.

Megejtették: Handl Jutka, Szolga Klára, Klein Lórika, Klein Bébi, ifj. Darvas Kálmán, Ertsey Gabika, Alföldy Olga, Anderlich D. Zolt, Szabó Piri, Kövály Emilke, Tolnay Klárka, Csíszár Dóra, Fekete Sári, Bárány Kató, Erős Il, Farnos Böske, Kárpáti Szósz.

A Gyermekekről postája

Ertsey Gabika, Kedves volt, hogy meglátogatták, máskor is szívesen látlak. Képrejtvényt nem tudunk közölni, másfélkelet küldj. Szolga Klára, A megfejtés idejében itt volt, a rejtvények később jönnek. Schöffmann Mária, Várom a választ Heinzitől a csirkés kártyára. Handl Jutka, Levelező lapon írj; a megfejtést is azon küldd be. Alföldy Olga, Ígéretedre számot tartok, hogy hűséges olvasója és segítése leszel a rovatnak. Anderlich D. Zolt, Rejtvényeket — kivéve képrejtvényt — szívesen veszem, ha jók! Klein Lórika, Nem baj az, ha nehezen megy is a rejtvényfejtés Lórikám! Gyakorolni kell és akkor mindig könnyebb lesz! Írj bátran levelet nekem, jó ebben is gyakorolnod magad. Ifj. Darvas Kálmán, Lehet beküldeni mesét is, rejtvényt is, mindent jól. Nem baj az, hogy nem küldesz sok verset, hiszen elsősorban tanulni kell — azt nem szabad a versírásért elhanyagolni — az kötelesség, ez szórakozás. K. Sz. Ranolder, Nem jött meg az említett levél, Jutkával együtt elveszett, csak kártyát irjatok. Horváth Erzsike, Mi történt, hogy nem küldted be a megfejtést? Szabó Mária, Még mindég várja az elveszett rejtvényt.

Adèle néni.

BABAHABORUSÁG

Édes kis testvérek Juliska és Böske, úgy szerették egymást, soh'se veszték össze, megosztottak cukron, babán, játékszeren, egyetértésükben nem volt baj soha sem.

De a házhoz került egy harmadik baba: tudott aludni és mondta: papa... mama... Porcellán szemének kékje olyan szép volt, mint a telegicelen, tavaszdelel égbolt.

Ezt a babát aztán babusgatta Böske, s Juliska is óvta, hogy ne törjön össze. Egyszer aztán Böske altatni akarta, Julis meg kelteni, — így kerültek bajba.

Szörnyen összevesztett a két pöttön gyerek kocsijában nyugvó kis babája felett. Végül is Böskének jutott az eszébe, hogy a kis babát is megkérdeni kénc: „sétálni”, játszani, vagy aludni akar? Es e máz a baba látra is jött hamar.

Asszonyok dolga

Egy kis divatértésítő

Idén rendkívülien divatosak a kabátok. A kabátmodellek között mindenféle fazóni látni. Viselik a derékba szabott elöl, vagy oldaltgombozott kabátokat, amelyeket sokszor csak egy öv fog össze. A kabátok között sok úgy a prémes, mint a prémielen modell. A prémezés fazónja érdekes és újszerű, amennyiben látunk olyan kabátokat is, ahol vagy csupán az ujjak, vagy a sokszor bolerószerű derékrész van prém-ből készítve. Elegánsan hatnak a rókából készült ujjak vagy a kabátra alkalmazott róka-bolerók, amelyek már azért is praktikusak, mert egy ilyen ezüstrókaboleró külön is rendkívülien elegánsan hat! A kabátok egyébként sokszor nagyon bő, raglánszerűen bevarrott ujjakkal készülnek, mély hónaljkiívággal és angolos reverrel. Fialat hölgyek részére nagyon sikkesek a narancsszínű, bordó, esetleg zöld anyagból készült télikabátok vékony, perzsaprémézéssel díszítve. Az egyenesvonalu öves kabátok sikkesek és elegánsak. Fialatos szövetskabátoknak bársonnyal való díszítése, amellyel ez a díszítés a prémnél sokkal olcsóbb is. Eredetiek az ideai szövetskabátok, amelyek sokszor klasszikusan egyszerű angolos szabásukban éppen annyira divatosak, mint derékbeszabott, hátul nagyon bő, harangos fazónban. A divatos szövetskabátok anyaga idén sokszor az asztrakán és a rendkívülien szépen ható bronzszínű szilskín. Ebből a bronzszínű szilskínből elkészítve, nagyon szép szövetskabátot említünk meg, amely drapp posztóval volt díszítve és nagy kockaformájú posztógombok gombolták. A hosszúszerű prémből készült bundák nálunk még csak most kezdenek divatba jönni. Érdekesek a délutáni fekete szövetskabátok is, amelyeken nagyon divatos most az ezüstrókaprémezés. Legtöbbször a kabát szoknyarészét díszíti a róka, amely nagyon sikkesen hat. Szép és divatos a hermelin is. Elegánsan hatnak a fekete toilették kis hermelin-boleróval kombinálva. Délelőttre klasszikusan elegáns kosztümöket is viselnek valamivel hosszabb kabátkaival, mint a tavasszal. Megemlítjük az aranyzilskinnel prémezett, barna-csíkos tweedből készült kosztümöt is, amelyhez kézzel kötött, rendkívülien sikkes, magasan záródó pollóvert mutattak be. A szövetskabátokhoz sálakat viselnek a magas nyakkivágásban, amelyek mindenféle változatban a legdivatosabb anyagokból készülnek. Ezek a sálak szintén rendkívülien fiatalosak és dekoratívok. Sötétszínű ruhákhoz nagyon divatos lesz az idén a rövid hófehér boleró, úgy posztóból, mint hermelinből elkészítve, természetesen az előbbi sokkal könnyebben elérhető a szolid polgári erszényeknek. Miután negy mindenki híve a felfelé fésült hajviseletnek, sok az olyan forma is, amely ellentétes frizurára készül. Magastetejű kalapok éppen annyira divatosak, mint az egészen lapos kiskalapok, vagy a fejtetőn ülő struccollal díszített parányi mulatságos kalapformák.

Ugy látszik, világszerte hódít a nemzeti divat, mert a zoppotti nemzetközi amatőr táncversenyen, amelyen angol, dán, norvég, jugoszláv és német párok vettek részt, a rendes estélyi ruhán kívül, nemzeti motívumokkal stílizált ruhák is szerepeltek.

Legnagyobb sikerük az ideai ruhaanyagok közül az angliai származású plaidanyagoknak volt, amelyekből a párizsi szalonok, különösen Alix, minden alkalomra való s rendkívül izléesen összeállított ruhakollekciókat mutattak be. A legvékonyabb anyagból még estélyi ruha is készült. A sport hozta ezt a divatot.

Amerika divat tekintetében mindig a szélsőségek hazája volt. Ugy látszik, megunták az extravaganciákat és visszatérnek a legegyszerűbbhöz. Most a legnagyobb sikk a biciklizés. Persze ehhez azután a hölgy természetéhez illő és alakját előnyösen kihozó toillette kell. Már meg is van számtalan változatban.

Bál az erdőben. Ez viszont nem amerikai találmány. Eredeti francia. A vendégek az erdő faunájának és flórájának megfelelő jelmezekben jelennek meg. Rendezéséhez nemcsak pénz, hanem egy hatalmas parkkal rendelkező birtok is kell. Ez azután van elég Franciaországban.

Párizsi divatszalonoknak nagy eseménye volt Labusquière Jaquelinének, a Lanvin szalon igazgatója leányának esküvője. Jean Harmboure-val, a Femina című divatlap szerkesztőjével. A menyasszonyon fehér crepp romain ruha volt, fehér és zöld levéldíszítéssel, a kis koszorúsleányok (demoiselles d'honneur) virágos perkal ruháskában voltak felöltözve.

A színes bálók divatba jöttek Párizsban. Leglátogatottabb a fehér bál volt. M. és Mm Mathis adta, itt Éva Curie, a nagy Nobel-díjas madame Curie leánya is megjelent a Vera Borea készített fehér organdi ruhában. A kék bált Mme Raymonde Paternotte adta, ahol a királylátogatásra érkezett egész angol arisztokrácia kékszínű ruhákban jelent meg. Mindkét bál többszázézes jövedelmét gyermekvédelmi célokra adományozták.

Az újdonság erejével hat, hogy Berlinben egyik előkelő divatbemutatóval párhuzamosan (Modeschau) szövetskabátot is (Stoffschau) rendeztek, belépődíj mellett. Fizetéses bemenettel akarták megakadályozni a felesleges érdeklődők megjelenését.

Az idén a blúzok divatja hódít. A kosztümökhöz igen sok blúzt viselnek, s a legtöbb fiatalos, sportszerű. A képünkön bemutatott blúz készülhet fényes, vagy tompa selyemből, hosszú, vagy rövid ujjal, kis gallérral, amit szalagszokor egészít ki, s a blúzt csipkefodor és keskeny varrások egészítik ki.

Több mint 600
különbéféle színben

kapható minden szaküzletben a Gütermann varróselyem. Kérjen mindig Gütermann varróselymet és vásárlásnál figyeljen a gyár védjegyére (sakktabla) valamint a Gütermann névre.

A konyha körül

Már Erdélyszerte megjelentek a szép, husos szelid gesztenyék, a nagyvárosok utcáin is sűtik már a „marónt”. Alább közlünk néhány receptet, amelyek alapján finom gesztenyés dolgok készíthetők, kevés pénzből is.

FAGYASZTOTT GESZTENYE-PUDDING

150 deka gesztenyét szitán áttörünk, 1 liter tejet, 20 deka cukrot, fél rud vaniliát felmorolunk, belekeverjük a gesztenyepürét és adunk még hozzá 18 deka befőtt vegyes gyümölcsöt, 6 deka mazsolaszőlőt, amelyet már előzőleg egy kevés cukorral felforraltunk. Azután beleöltjük a fagyaltgép medencéjébe és félkeményre megfagyaszítjuk. Ekkor közéje keverünk egy kanál maraszkínólikört és 1 liter kemény tejszínhapot. Egy vagy két puddingformát megtöltünk vele, jól lezárjuk a fedelét, újságpapírosba csavarjuk és apróra zuzott, jól megmosott (1 kiló = 20 deka só) jégbe ássuk. — Sodó a puddinghoz: 5 tojássárgáját 20 deka porcukorral a habüstben jól elkeverünk, aztán adunk hozzá 1 kanál konyakot vagy likört és 5 deci friss tejszint és a tűzhely lapján, vagy gőz felett addig keverjük, amíg megsűrűsödik és egyszer-kétszer felbuggyan, de felforrni nem hagyjuk, mert összefut. A tűzhelyről elvéve, még egy ideig keverjük, aztán jégre tesszük. Tálaláskor a formát hirtelen meleg vízbe mártjuk és a tartalmát üvegtálra borítjuk, leöntjük a hideg sodóval, de külön csészében is adunk belőle hozzá. Ha nincs fagyaltgépünk, akkor egy dézsába apróra tört sós jeget teszünk, beássuk a habüstöt, beleadjuk a fagyasztandó masszát és addig forgatjuk körben, amíg az anyag a habüst oldalára fagy, ezt aztán gondosan fakanállal lekapargatjuk.

GESZTENYEPUDDINGOCSKÁK

Huszonegy deka gesztenyének leöszszük a külső héját, vízben megfőzzük, aztán a belső vékony héját is leöszszük, 2 deci tejszint péppé főzzük és szitán áttörjük. Öblös tálban 4 tojássárgáját, 2 deka vajat és 12 deka vaniliás porcukrot habosra keverünk. Hozzáadjuk az áttört gesztenyét és ha azzal is kikevertük, beleadjuk a 3 tojásfehérjének keményre felvert habját. Kis bádogformákat vajjal kikentük, fehér morzsával kihintünk, háromnegyed részig megtöltjük vele a formákat és gőzben a sütőben 15 percig sütjük. Tálaláskor a puddingocskákat tálra kiborítjuk és csokoládémártalékkal leöntve, felszolgáltatjuk. — A csokoládémártalék így készül: Három borda jóminőségű csokoládét megreszelünk, kétszerannyi kockacukrot sziruppá főzünk, majd belekeverjük a reszelt csokoládét és ha van, egy kávés kanálnyi maraszkínólikört és ezzel leöntjük a készit.

VANILIAKOCSONYA

5 deci friss tejszint, 8 deka cukrot, negyed rud vaniliát, 4 tojássárgáját habüstben a tűzhely lapján a forrponthoz hevítünk. Ekkor beleadunk 1 deka megmosott zselatint, aztán elöszszük a tűzhelyről és addig keverjük, míg langyosra kihűlt, azután bögrébe vagy formába öntve, a jégre vagy a hidegre állítjuk.

LEGUJABB

A győri és magyaróvári Dunapartról a magyar csapatok szombaton délelőtt megkezdették az átkelést a visszacsatolt Felvidékre

A Csallóköz lakossága ünneplően fogadta az érkezőket. — Magyarország egész területén megszólaltak a harangok. — Horthy magyar kormányzó is részt vesz az Ungvárra való bevonulásban

Budapestről jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a honvédség csapatai szombaton délelőtt 10 órakor két helyen: Győrtől északra Medvénél és Magyaróvártól északkeletre Doborgaznál átlépték a határt és ezzel a felszabaduló területek átvétele megkezdődött.

Már a hajnali órákban megkezdődött a hadihídkak verése a Dunán. Pontban délelőtt 10 órára a Duna közepéig, vagyis a trianoni határig épült fel a híd, és csak az átlépésre megállapított délelőtti 10 óra után folytatták tovább, most már gyorsított ütemben a híd építését. A volt határt elsőnek egy vezérkari tiszt lépte át, fél 9-kor és Doborgazban átvette a területet a kiküldött cseh tiszttől. Az átkelő csapatok Doborgaz szigetén felállottak és az első vezényszó ez volt:

— Imáhozl

A felállott egységek virágerdőknek látszóttak, mert minden katona rohamsisakján virág és cserfalomb díszlett. A zenekar a Himnuszot játszotta, majd az ezred parancsnoka felolvasta Horthy kormányzó hadparancsát. Ezután a Rákóczi induló dallamai csendültek fel, s a katonák menetvonalba fejlődve elindultak a hídfő felé. Közben a tulsó parton Doborgaz község templomának harangjai zúgtak és a Csallóköz lakossága ünneplő ruhába öltözve várta a magyar honvédeket.

Pontban 10 órakor, amikor az első magyar csapatok átlépték a leomló határt, Budapesten és az egész ország minden városában és falujában

is megszólaltak a harangok és minden ház zászlódszibe öltözött.

Budapestről jelentik: Az „Ujság” értesülése

Pénz nélkül vásárolhat

HANS GIERLING
órás és ékszerészről

Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 6.

Órát, ékszert és dísz tárgyakat
csere után. — Bevezek: órát, ékszert, dísz tárgyakat stb.

Óra, ékszer szakszerű javítását vállalom

szerint pénteken éjszaka Debrecenben az a hír terjedt el, hogy Horthy Miklós kormányzó maga is megtekintte majd a magyar csapatok Ungvárra való bevonulását.

Az angol-francia találkozón Chamberlain békepolitikáját akarják továbbfejleszteni

Londonból jelentik: Az angol sajtó nem titkolja, hogy Chamberlain és Halifax párizsi látogatásának komoly politikai és diplomáciai jelentősége lesz és főcélja a Chamberlain megbékélési politikájának további lépéseivel foglalkozó tanácskozás lesz. A „News Chronicle” szerint a párizsi megbeszélések során a következőkről lesz szó:

1. A Németországhoz való viszony, amelyet kielégítőbb alapokra akarnak fektetni.
  2. Fegyverkezést korlátozó egyezmény kötésének lehetősége.
  3. Német gyarmati követelések fölvetése és kielégítése a közeljövőben.
  4. A Földközi-tengeri helyzet, mely szorosan összefügg a spanyol kérdéssel.
  5. Csehszlovákia jövője és az új határait és biztonságát szavatoló esetleges angol-francia kezesség nyújtása és annak közelebbi természetűe.
  6. Az a határ, ameddig nyíltan elismerik Németország keleteurópai terjeszkedési jogát.
  7. A még fennálló egyezmények és szövetségek, így: a francia-szovjet, a francia-lengyel és a francia-román egyezmények kérdése.
  8. Gazdasági és pénzügyi problémák.
- A „Daily Mail” szerint a meghívást az angol kormány kezdeményezte a szerdai minisztertanács után, amely hosszasan foglalkozott a nemzetközi helyzettel. A párizsi látogatás után Chamberlain Mussolinivel találkozik majd valahol a Földközi-tengeren. Chamberlain meg akarja gyorsítani a négyhatalmi értekezletre vezető tanácskozásokat.

ÚJ MEGFONTOLÁSOK ALÁ VESZIK AZ ANGOL-FRANCIA TENGEIY EGÉSZ KÜLPOLITIKÁJÁT.

Párizsból jelentik: Az angol államférfiak párizsi látogatását Párizsban Európa jövője szem-

pontjából döntő fontosságúnak tartják. Hivatalosan hangoztatják ugyan, hogy egyszerű viszon- zásról van szó, s az angol miniszterek a franciá miniszterek legutóbbi londoni látogatását adják vissza, de a közvélemény kétségtelennek tartja hogy a párizsi látogatás alkalmával mélyreható és széleskörű tárgyalások zajlanak le. Ezeket a tárgyalásokat a müncheni egyezmény szellemében revízió alá veszik a francia-angol tengely egész külpolitikáját. A francia sajtó általában valószínűnek tartja, hogy Chamberlain Párizsban az angol-francia és a német-olasz tengely közeledése érdekében fog dolgozni és azon lesz, hogy kifejezze azt a békepolitikát, amelyet a müncheni egyezmény vezetett be. A „Petit Parisien” megállapítása szerint a müncheni egyez- meny Európában új helyzetet és új légkört teremtett. Hírszerint Berlin és Róma a héke megszilárdítása érdekében bizonyos javaslatokat akarnak Párizs és London elé terjeszteni. Ha ez a hír igaznak bizonyul, akkor a közeljövőben a párizsi megbeszélések nemzetközi szempontból döntő jelentőségre fognak emelkedni.

A „Matin” szintén arról értesül, hogy Cham- berlain rövidesen találkozik Mussolinivel. A vele való megbeszélés után Hitler véleményét fogja kikérni a négyhatalom újabb értekezletének öss- zehívása tárgyában. A „Jour” megállapítja, hogy miként ismeretes, Franciaország és Anglia Mün- chenben ígéretet tettek, hogy az új Csehszlová- kia határait szavatolják. Ma azonban már egy- általánosan nem biztos, hogy Csehszlovákia óhaj- ta-e határainak nemzetközi garانتálását.

Magyar Lapok kiadása: Budapest, Széchenyi utca 10. sz. 1938. évf., 248. sz. Vasárnap, 1938. november 6.

A ruszinszkói nehézségek Gafencu volt külügyi almi- niszter megvilágításában

Bucuresti. Saját tud. A Timpul mai vezér- cikkében Gafencu volt külügyi alminiszter elégtétellel állapítja meg, hogy az új magyar- csehszlovák határ megvonásával tiszteletben tartották a közös román-csehszlovák határ el- vét, vagyis a rutén-korridor fenntartását. Hátra van még, hogy Magyarország biztosításokat ad- jon arra nézve, hogy a Ruténföldet az állam többi részével összekötő új vasúti vonalak és országutak megépítéséig, továbbra is kifejthes- sük közvetlen kereskedelmi és ipari kapcsola- tainkat Csehszlovákiával.

Gafencu a továbbiakban kifejti, hogy az a tény, hogy a Ruténföldet most már csak a fe- deratív államkapcsolatok kötik Csehszlovákiá- hoz, anélkül, hogy vasúti vonal összekötné Prá- gával, mert a ruszinok három magyarországi városon át kell, hogy utazzanak majd, ha Prá- gába akarnak menni. Mindezek a tények kü- lönleges jelentőséget kölcsönöznek ez autonóm és elszigetelt terület helyzetének.

Azt hiszem, nem tévedünk, ha úgy hisszük, hogy a kis kárpátaljai országon utak és eszmék kereszteződnek s ütköznek össze és lángok gyúlnak ki, amelyekből a szikrák messzi el- hordozhatják a tüzet. Ez a terület Európa leg- jelentősebb politikai pontjai közé fog tartozni.

Gafencu cikke végén kifejti a gondolatot, hogy a békés megegyezés a négy szomszéd kö- zött mégis lehetséges lesz.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, ka- nara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratila- nu 61. szám.

Kiadó

azonnal egy különbejá- ratu udvari butorozott szoba, fürdőszobával. Nagyvárad, Str. Ave- recu 37. szám.

2 szobás

komfortos lakás no- vember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingu- sa No. 26.

2 szobás

előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barrieri 5. szám. Po- gány-telep.

Ujjonan

festett 2 szobás, egész- séges udvari lakás azonnal kiadó. Nagyvá- rad, Str. Axente Sever 13. szám.

Kiadó

utcai kétszobás lakás mellékhelyiségekkel — december 1-re. Vajna, Nagyvárad, Str. Gene- ral Holban 22. szám.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Kisebb

Zefir kágyhat megvétel- re keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szám.

Veszek

mindenféle papírt és könyveket, ruhaneműt és ocskaolmit. Híva- sra hazhoz megyek. — Kleim Dezső, Nagyvá- rad, Str. Budai Delea- nu 2. szám

Herbst

óra-, ékszeráruház, Re- gele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad, Doca, Ome- ga óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 kará- os aranyból. — Veszek arany, ezüst, brilliáns ékszereket, arany órá- kat.

Egy

fűszerüzlet berendezés eladó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. sz.

Télikabát

jó állapotban 13—16 éves fiúnak eladó. — Nagyvárad, Str. Cior- dasiu No. 21.

Eladó

Zeiss Teosar 9x12 fény- képezőgép. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 7. sz.

Singer

bobbin szabógépet adok női varrógépért. Nagy- várad, „Mercur”, Strada Nicolae Jorga 25. szám.

2 darab

vaskályha eladó. Nagy- várad, Str. Pasteur 37.

Házasság

szavanként 5 lei.

Urileány

némi vagyonnal, kor- rekt fiatalemberhez férjhez menne. Levele- ket „Megértő” jellegre a kiadóba.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Fiam

mellé társalgó nevelőt keresek egész napi el- foglaltsággal, teljes el- látás és fizetés mellett. Ajánlatokat „Állandó” jellegre a kiadóba ké- nek.